

ΤΜ
ΧΠ
ΠΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

«Διπλωματική Εργασία»

«Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Περιφέρειας
Θεσσαλίας.»

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΑΒΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή: Σακοράφας Δημήτρης

ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2024/25

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1.1 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ	8
1.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑ	10
1.3 Η κατάσταση στα σύγχρονα αστικά κέντρα	12
2. ΕΥΡΕΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΜΙΑΣ ‘ ‘ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ‘ ‘ ΠΟΛΗΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	13
2.1. Η έννοια της «πράσινης» πόλης	13
2.2 Οι καινοτόμοι χώροι πρασίνου στις ευρωπαϊκές πόλεις	14
2.3 Τρόποι μέτρησης μιας «πράσινης» πόλης με δείκτες	17
2.3.1 Αστικό οικοσύστημα Ευρώπης	17
2.3.2 Ο Ευρωπαϊκός Δείκτης των «Πράσινων» Πόλεων	18
3. ΠΟΣΟ ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ & ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ (ΕΛΛΑΔΑ)	26
3.1 Η περίπτωση της Ελλάδας ως προς το «πράσινο» με βάση την Ε.Ε	26
3.2 Οι υπάρχουσες και καινοτόμοι χώροι πρασίνου στην Ελλάδα σε σχέση με την ΕΕ	27
3.3 Η Ελληνική πράσινη μετάβαση	30
3.4 Ποιοι δείκτες χρησιμοποιούνται για την ευημερία και την ανθεκτικότητα στην Ελλάδα	32
3.5 Η Βιωσιμότητα στην αστική ανάπτυξη της Θεσσαλίας και ανάλογες περιπτώσεις δεικτών βιωσιμότητας που χρησιμοποιούνται	45
4. ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (URBAN HOLISTIC RESILIENCE INDEX – UHRI): Ο ΝΕΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ	56
4.1 Τι είναι ο Δείκτης Ολιστικής Αστικής Ανθεκτικότητας	56
4.1.1 Βασικοί Πυλώνες Μέτρησης	56
4.1.2 Δείκτες και Μετρήσεις	57
4.2 Παράγοντες του Δείκτη UHRI στον «χώρο»:	58
4.3 Πλεονεκτήματα του Δείκτη UHRI:	59

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	59
6. Βιβλιογραφία	62

ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «**Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας**» εστιάζει στην έννοια της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, δίνοντας έμφαση στη σημασία της ανθεκτικότητας και ευημερίας στις πόλεις. Μέσα από μια αναλυτική παρουσίαση της σύγχρονης κατάστασης των αστικών κέντρων, διερευνώνται δείκτες για τη μέτρηση της ανθεκτικότητας και τη ευημερίας, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε ελληνικό πλαίσιο.

Η εργασία αναλύει τον **Δείκτη Ολιστικής Αστικής Ανθεκτικότητας (UHRl)**, ο οποίος εφαρμόζεται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, παρουσιάζοντας τα πλεονεκτήματα του στη διαχείριση των αστικών προκλήσεων. Γίνεται ειδική αναφορά στις στρατηγικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης που εφαρμόζονται μέσω ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων, με έμφαση στη συμμετοχή των πολιτών και των τοπικών φορέων.

Στα συμπεράσματα μου, προτείνονται εναλλακτικές στρατηγικές και πολιτικές για τη βελτίωση της βιωσιμότητας και της ανθεκτικότητας στις ελληνικές πόλεις, με ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία της συμμετοχικότητας, της περιβαλλοντικής ευθύνης και της ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Λέξεις – Κλειδιά: Πράσινη αστική ανάπτυξη, Αστική Ανθεκτικότητα, Ευημερία, Δείκτης UHRl, Στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης, Τοπικοί φορείς, Περιβαλλοντική ευθύνη, Ευρωπαϊκά προγράμματα

ABSTRACT

The thesis titled "Green Urban Development: The Case of the Region of Thessaly in Urban Growth and Sustainability" focuses on the concept of sustainable urban development, emphasizing the importance of resilience and well-being in cities. Through a detailed presentation of the current state of urban centers, the study explores indicators for measuring resilience and well-being both on a global and national scale.

The thesis analyzes the Urban Holistic Resilience Index (UHRI), applied in the Region of Thessaly, highlighting its advantages in managing urban challenges. Special reference is made to sustainable urban development strategies implemented through European and national programs, emphasizing the involvement of citizens and local stakeholders.

In the conclusions, alternative strategies and policies are proposed to enhance sustainability and resilience in Greek cities, with particular focus on the importance of participation, environmental responsibility, and integrated management.

Keywords: Green urban development, Urban Resilience, Prosperity, UHRI Index, Sustainable development strategies, Local authorities, Environmental responsibility, European programs

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές, και κυρίως τον επιβλέπων καθηγητή Κο Σπυρίδων Νιαβή, που με τον τρόπο τους προσέφεραν για τις κατάλληλες γνώσεις που έχω αποκομίσει μέχρι τώρα και κυρίως για την υλοποίηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω, επίσης, την οικογένεια μου για την στήριξη τους μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού αυτού ταξιδιού άλλα και τους φίλους μου που τους ξεχώρισα ως τους καλύτερους κολλητούς που είχα και θα συνεχίσω να έχω.

ΔΗΛΩΣΗ

Βεβαιώνω ότι η παρούσα εργασία είναι δική μου, δεν έχει συγγραφεί από άλλο πρόσωπο με ή χωρίς αμοιβή, δεν έχει αντιγραφτεί από δημοσιευμένη ή αδημοσίευτη εργασία αλλού. Βεβαιώνω ότι είμαι εν γνώσει των κανόνων λογοκλοπής του ΤΜΧΠΠΑ και ότι στο πλαίσιο αυτού έχουν τηρηθεί όλοι οι κανόνες κατά την ακαδημαϊκή δεοντολογία, σχετικά με αναφορές, βιβλιογραφία, κ.λ.π., τόσο από έντυπες όσο και από ηλεκτρονικές πηγές.

Ημερομηνία 28/1/2025

Ονοματεπώνυμο: Σακοράφας Δημήτριος

Υπογραφή:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, οι λέξεις «Βιωσιμότητα» και «Βιώσιμη ανάπτυξη» εμφανίζονται συχνά στον δημόσιο διάλογο. Στην κλίμακα των πόλεων, ο στόχος της **Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ)** αποτελεί κοινό τόπο όλων των διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών, ενώ πλούσιος είναι και ο διάλογος για το μέλλον των πόλεων και τα εργαλεία για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Παρότι η θεματική αυτή έχει μακρόχρονη προϊστορία, η συζήτηση εντάθηκε από τις αρχές του 2010 και έπειτα, και συνδέθηκε με την οικονομική κρίση καθώς και με τις ολοένα και πιο έντονες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Κατά τα μέσα της δεύτερης δεκαετίας του 20^{ου} αιώνα, το σύνολο των διεθνών συμφωνιών και στρατηγικών έθετε ως κοινό στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων. Κρίσιμος σταθμός θεωρήθηκε το 2015, όταν υιοθετήθηκαν από τον ΟΗΕ οι 17 παγκόσμιοι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μέχρι το 2030, που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, και τον «**Στόχο 11. Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες: Δημιουργούμε ασφαλείς και ανθεκτικές πόλεις χωρίς αποκλεισμούς**». Η περιγραφή αυτή των στόχων εκκινεί από την αναγνώριση της τεράστιας αστικής επέκτασης, που συντελείται τις τελευταίες δεκαετίες, και καταλήγει σε μια σειρά από επιδιώξεις σχετικές με τη βελτίωση των συνθηκών ζωής στα αστικά κέντρα.

Φυσικά, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις, δεν έχουν ούτε την ίδια μορφή ούτε και την ίδια ένταση παγκοσμίως. Η δημογραφική γιγάντωση και η έλλειψη βασικών υποδομών για τη στέγαση σε στοιχειώδεις συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής δεν παρατηρούνται με τον ίδιο τρόπο στην Ανατολική Ασία και την Υποσαχάρια Αφρική σε σχέση με τις πόλεις της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής, ενώ ακόμα και εντός της Ε.Ε. οι χωρικές διαφοροποιήσεις και ανισότητες μεταξύ χωρών και περιφερειών είναι τεράστιες. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό, ανάλογα με την γεωγραφική θέση, την ιστορική διαμόρφωση κάθε πόλης και, φυσικά, την τρωτότητα της απέναντι στους κινδύνους κλιματικών καταστροφών. Παρά τις επισημάνσεις, η διατύπωση βασικών στόχων για την ανάπτυξη των πόλεων και τις συνθήκες διαβίωσης σε αυτές έχουν ιδιαίτερη σημασία παράλληλα με τον προβληματισμό για το επίπεδο υλοποίησής τους.

Οι άξονες που καταγράφονται στις διεθνείς αυτές συμφωνίες περιγράφουν βασικούς στόχους όπως η εξάλειψη των διακρίσεων, η εξασφάλιση του δικαιώματος στη στέγη, η ίση πρόσβαση σε δημόσια αγαθά & υπηρεσίες και η προστασία του οικοσυστήματος, ενώ ιδιαίτερη θέση κατέχουν οι αναφορές στην ανάγκη συμμετοχής και συμπερίληψης όλων των κατοίκων. Η αναφορά στη συμμετοχή των πολιτών στον σχεδιασμό και στη διαμόρφωση πολιτικών για την ανάπτυξη των πόλεων επαναλαμβάνεται σε όλες τις παγκόσμιες συμφωνίες, τόσο ως στόχος όσο και ως αναγκαία μεθοδολογία για την εκπόνηση και χρηματοδότηση στρατηγικών.

Έτσι, την ίδια περίοδο (2013), ξεκινά σε ευρωπαϊκό επίπεδο η προετοιμασία για την ένταξη πολιτικών και χρηματοδοτικών εργαλείων για την επίτευξη της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης στο θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. και των κρατών μελών της. Επίσης, την ίδια χρονιά, δημιουργείται το εργαλείο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων, μέσω του οποίου θα υλοποιούνται οι στρατηγικές της ΒΑΑ.

Συνολικά, εγκρίθηκαν 39 BAA μέσω των ΟΧΕ, με βάση τα ΕΣΠΑ 2014-2020 & ΕΣΠΑ 2021-2027, για την πλήρη χρηματοδότηση των στρατηγικών τους. Παρά τις διαφοροποιήσεις ανά Περιφέρεια και Δήμο, η προετοιμασία, η υποβολή και στη συνέχεια η υλοποίηση των αστικών στρατηγικών με μια σχετικά ενιαία μεθοδολογία σχεδόν για το σύνολο των μεγάλων πόλεων είναι κάτι σημαντικό και σχετικά καινούργιο. Αν υπολογίσουμε ότι σχεδόν χίλιες στρατηγικές BAA υλοποιούνται το ίδιο χρονικό διάστημα σε όλη την Ευρώπη, η σημασία αυτών των χωρικών πολιτικών γίνεται ακόμα μεγαλύτερη, ενώ δίνεται η δυνατότητα και για εξαγωγή συγκριτικών συμπερασμάτων. Ειδικά στην περίπτωση της Ελλάδας, όπου συνεχίζονται τα μέτρα λιτότητας και η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει διαρκές πρόβλημα έλλειψης πόρων και προσωπικού, οι στρατηγικές BAA αποτελούν το βασικό μέσο χρηματοδότησης σημαντικών παρεμβάσεων στις πόλεις.

Θα ήθελα να τονίσω από την αρχή ότι η διαβούλευση και η εμπλοκή τόσο των πολιτών όσο και των φορέων της πόλης είναι ουσιαστικά στοιχεία για την ανάπτυξη των στρατηγικών BAA. Ο βαθμός στον οποίο εφαρμόζονται οι συμμετοχικές διαδικασίες θα αποτελέσει βασικό κριτήριο για την αξιολόγησή τους. Σε σύγκριση με άλλες χωρικές πολιτικές, το θέμα της συμμετοχής έχει προσεγγιστεί με μεγαλύτερη έμφαση. Οι δήμοι που υπέβαλαν στρατηγικές έχουν σημειώσει διάφορους βαθμούς προόδου στην εφαρμογή αυτών των διαδικασιών, ιδίως σε συνεργασία με φορείς. Αυτό αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό αρχικό βήμα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το επίπεδο συμμετοχής των πολιτών, καθώς και η ευρύτερη δημόσια συμμετοχή, ήταν σημαντικά χαμηλότερα και λιγότερο επιδραστικά, ειδικά δεδομένης της σημασίας των στρατηγικών, της κλίμακας των σχετικών προϋπολογισμών και των πιθανών επιπτώσεων στην πόλη ζωή.

Σε πολλούς δήμους, γίνονται συχνά εις βάθος συζητήσεις και σημαντικές πολιτικές συζητήσεις γύρω από συγκεκριμένα έργα, όπως πρωτοβουλίες αστικής ανάπτυξης. Ωστόσο, η προετοιμασία της Στρατηγικής BAA κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού δεν προσέλκυσε το ίδιο επίπεδο ενδιαφέροντος. Το επίκεντρο της συμμετοχής ήταν κυρίως η συνεργασία με τοπικούς φορείς για τον καθορισμό της εμπλοκής τους ως δικαιούχων στις προτεινόμενες δράσεις, αντί να προωθηθεί μια συμμετοχική διαδικασία ή να εμπλακεί σε έναν ισχυρό πολιτικό ή επιστημονικό διάλογο σχετικά με το μέλλον των πόλεων μας, κάτι που είναι ουσιαστικό δεδομένης της σημασίας της στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

1.1 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η αστική ανθεκτικότητα μπορεί να περιγραφεί και να χαρακτηριστεί, ως η ικανότητα των κατοίκων, των κοινοτήτων, των ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων και της υποδομής μιας πόλης, να αντέξουν, να προσαρμοστούν και να ευδοκιμήσουν απέναντι σε συνεχείς προκλήσεις και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Αυτός ο ορισμός είναι ένας από τους πολλούς που παρουσιάζονται στο Urban Resilience Framework που αναπτύχθηκε από το Ίδρυμα Arup and Rockefeller το 2014. Ο ακαδημαϊκός λόγος επικεντρώνεται κυρίως γύρω από τρεις βασικές απειλές: την κλιματική αλλαγή, τις φυσικές καταστροφές και τρομοκρατία. (Ρογγας, 2023)

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Για να αναγνωριστούν ως ανθεκτικές οι πόλεις, θα πρέπει να περιλαμβάνουν αρκετά βασικά χαρακτηριστικά που ενισχύουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά. Μεταξύ των σημαντικότερων είναι:

- η παροχή ασφαλούς και οικονομικά προσιτής στέγασης
- η ανάπτυξη βιώσιμων και οικονομικά αποδοτικών συστημάτων μεταφοράς
- η προώθηση της αστικοποίησης χωρίς αποκλεισμούς
- η διατήρηση της πολιτιστικής και φυσικής μας κληρονομιάς
- ο μετριασμός των αρνητικών επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών και
- η διασφάλιση της πρόσβασης σε ασφαλείς και χωρίς αποκλεισμούς χώρους πρασίνου και δημόσιους χώρους.

Οι Ανθεκτικές πόλεις οφείλουν:

- Να προωθούν την ανοικτή επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων της κοινωνίας
- Να διασφαλίζουν ότι όλοι οι κάτοικοι, ασχέτως οικονομικού, κοινωνικού και πολιτισμικού επιπέδου, έχουν ίση πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες, στις ευκαιρίες που τους δίνονται και στην αμέριστη προστασία που πρέπει να τους εξασφαλίζεται
- Να ενθαρρύνουν την αειφόρο ανάπτυξη και τη χρήση πόρων για τη διατήρηση του περιβάλλοντος
- Να επενδύουν σε υποδομές και τεχνολογίες που αντέχουν σε αντίξοες απειλές
- Να προάγουν την οικονομική ποικιλομορφία και την διαχείριση οικονομικού κίνδυνου, έτσι ώστε να μην υπάρξουν οικονομικές αστάθειες
- Να αναπτύσσουν σχέδια και προγράμματα για να είναι προετοιμασμένες σε περιπτώσεις κρίσεων και έκτακτων αναγκών καταστάσεις
- Να επενδύουν στην εκπαίδευση ως προς την αποτελεσματικότητα των εργαλείων και μεθόδων
- Να εφαρμόζουν σχέδια για την ανάκαμψη και την ανοικοδόμηση της/μιας κοινότητας
- Να δημιουργούνται οι κατάλληλες συνθήκες για να προσαρμόζονται ικανοποιητικά στις αλλαγές του περιβάλλοντος (π.χ. κλιματική αλλαγή)

Οι αποφάσεις που έχουν ληφθεί σχετικά με τις επενδύσεις σε αστικές υποδομές, κτίρια και γη θα έχουν εκτεταμένες επιπτώσεις στη μελλοντική ανάπτυξη. Αυτές οι αποφάσεις μπορεί να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στην προστασία των πόλεων από δύσκολες καταστάσεις και στη μείωση της ευαισθησίας τους στο στρες και τους κραδασμούς. Οι πόλεις χρησιμεύουν ως ζωτικοί κόμβοι οικονομικής δραστηριότητας, ευκαιριών και

καινοτομίας και είναι σημαντικό όχι μόνο να διατηρήσουν αλλά και να ενισχύσουν αυτόν τον ρόλο. Προκειμένου οι κυβερνήσεις, οι χορηγοί, οι επενδυτές, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και ο ιδιωτικός τομέας να συνεργαστούν αποτελεσματικά για την ενίσχυση των πιο ανθεκτικών πόλεων, είναι ζωτικής σημασίας να δημιουργηθεί μια κοινή κατανόηση του τι ορίζει μια ανθεκτική πόλη και τις οδούς για την επίτευξή της. (Ρογγας, 2023)

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε σημαντική αύξηση των απωλειών που σχετίζονται με φυσικά γεγονότα, τάση που αναμένεται να συνεχιστεί. Η ταχεία αστικοποίηση σε πολλές αναπτυσσόμενες περιοχές αποτελεί απειλή για τα οφέλη και τις προόδους που επιτυγχάνονται μέσω της ανάπτυξης. Αναμένεται ότι μέχρι το τέλος αυτού του αιώνα, η πλειοψηφία του παγκόσμιου πληθυσμού θα κατοικεί σε αστικές περιοχές. Μέχρι το 2030, περίπου 325 εκατομμύρια άτομα που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας θα συγκεντρωθούν σε 49 χώρες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στους κινδύνους. Καθώς οι αστικοί πληθυσμοί αυξάνονται, οι κάτοικοι και τα περιουσιακά τους στοιχεία κινδυνεύουν όλο και περισσότερο. Εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από δίκτυα υποδομής, συστήματα επικοινωνιών, αλυσίδες logistics και άλλες βασικές υπηρεσίες για την ευημερία τους. (Shepherd, 2021)

Τόσο οι φυσικές όσο και οι ανθρωπογενείς διαταραχές μπορούν να επηρεάσουν σοβαρά την ικανότητα μιας πόλης να καλύψει ακόμη και τις πιο θεμελιώδεις ανάγκες των πολιτών της, οδηγώντας δυνητικά σε κλιμακωτές επιπτώσεις. Η απρογραμμάτιστη και ταχεία αστικοποίηση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, ειδικά όταν περιλαμβάνει οικιστική ανάπτυξη σε περιοχές υψηλού κινδύνου, όπως λόφους και παράκτιες περιοχές, ιδιαίτερα σε φτωχότερα έθνη. Ως εκ τούτου, είναι επιτακτική ανάγκη οι πόλεις να διασφαλίσουν ότι οι αναπτυξιακές στρατηγικές και οι επενδυτικές τους επιλογές ενισχύουν, αντί να συμβιβάζουν, την αστική ανθεκτικότητα.

1.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Από οικονομική άποψη, ο όρος «ευημερία» υποδηλώνει τη βελτίωση των συνθηκών και της ποιότητας ζωής για τα άτομα ή τις κοινότητες. Συνδέεται στενά με οικονομικούς παράγοντες, και συγκεκριμένα με το εισόδημα που δημιουργείται από τους κατοίκους ενός έθνους, και αξιολογείται μέσω ποικίλων δεικτών. Για παράδειγμα, σε πολλές χώρες, η ευημερία επιτυγχάνεται συχνά διασφαλίζοντας ότι οι θεμελιώδεις ανάγκες όλων των μελών της κοινωνίας —όπως τροφή, στέγη και ένδυση— ικανοποιούνται επαρκώς.

Σε πολλές περιπτώσεις, για να θεωρείται μια οικονομία ευημερούσα, είναι απαραίτητο να υπάρχουν στοιχεία που υπερβαίνουν τα βασικά, όπως η προσωπική ιδιοκτησία, ο επαρκής φωτισμός στις αστικές περιοχές και οι ευνοϊκές ψυχολογικές συνθήκες, μεταξύ των άλλων.

Ως προς τον πολεοδομικό σχεδιασμό, έχει δημιουργηθεί το «Mind the GAPS Framework», ένα μεθοδολογικό εργαλείο το οποίο συνδέει τις στρατηγικές

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

πολεοδομικού σχεδιασμού με την βιωσιμότητα και τον τομέα της αστικής ευημερίας, **καθώς επισημαίνει ότι τα αστικά στοιχεία μπορούν να θεωρηθούν ως τροποποιητές στην επίτευξη της αστικής ευημερίας.**

► «Αστικά χαρακτηριστικά & Αστική Ευημερία»

Η επίδραση του πολεοδομικού σχεδιασμού στην αστική ευημερία δημιουργεί και κάποιους μεταβατικούς παράγοντες, οι οποίοι είναι εξής:

ΘΕΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ:

- Προσβάσεις σε αστικές πράσινες περιοχές ή φυσικά τοπία
- Εξοπλισμός που ενθαρρύνει τη φυσική δραστηριότητα
- Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις & κοινωνική ένταξη
- Αίσθηση ασφάλειας
- Ελκυστικό αστικό περιβάλλον από άποψη αισθητικής και ευεργετικότητας

ΑΡΝΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ:

- Έλλειψη πρασίνου/ φυσικών στοιχείων
- Έλλειψη δυνατότητας σωματικής δραστηριότητας
- Ρύπανση
- Κοινωνική απομόνωση
- Εγκληματικότητα
- Συνωστισμός & Θόρυβος

1.3 Η κατάσταση στα σύγχρονα αστικά κέντρα

Αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός πως όλο και περισσότεροι άνθρωποι οδεύουν στα αστικά κέντρα προκειμένου να έχουν καλύτερη πρόσβαση σε περισσότερες επαγγελματικές ευκαιρίες, για να βρίσκονται σε υψηλότερου επιπέδου υπηρεσιών κοινής ωφέλειας π.χ το σύστημα υγείας & εκπαίδευσης και οι οργανισμοί κοινωνικής πρόνοιας. Ένα ποσοστό περίπου του 60-65% του πληθυσμού ζει πλέον στα σύγχρονα αστικά κέντρα ενώ προβλέπεται ότι αυτό το ποσοστό μπορεί να φτάσει και το 80-85% στις επόμενες δεκαετίες λόγω διαφοράς αναγκών στο χώρο. (The World Bank, 2021). Τα αστικά κέντρα τείνουν να αυξηθούν σε μέγεθος για να μπορούν να εξυπηρετούν όλο και περισσότερους ανθρώπους έτσι ώστε μετά να τους εντάξουν μέσα στον χώρο αυτό. Η μεταβολή των αστικών κέντρων σε υπερμεγέθη σύνολα είναι προφανής με πόλεις, όπως η Σανγκάη να τείνουν προς πληθυσμό 30εκ. κατοίκων έως το 2030, ενώ ευρωπαϊκές πόλεις όπως η Κων/πολη και το Λονδίνο να έχουν πληθυσμό 14-15 εκ. κατοίκους αντίστοιχα. (Turkstatgovtr, 2021) (Onsgovuk, 2021)

Η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής και η συνεχής βελτίωση της τεχνολογίας και του επιπέδου υπηρεσιών των αστικών κέντρων είναι μερικά από τα οφέλη που πηγάζουν. Ταυτόχρονα, οι αρνητικές επιπτώσεις από την υπερσυγκέντρωση του πληθυσμού έχουν κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές διαστάσεις, π.χ. εγκληματικότητα, δυσκολία διαπροσωπικών σχέσεων, ρύπανση του περιβάλλοντος, περιθωριοποίηση του πληθυσμού.

2. ΕΥΡΕΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΜΙΑΣ ''ΠΡΑΣΙΝΗΣ'' ΠΟΛΗΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ

2.1. Η έννοια της «πράσινης» πόλης

Η έννοια της πόλης έχει τις ρίζες της στο φυσικό περιβάλλον και την ανθρώπινη κοινωνία, τόσο συλλογικά όσο και ατομικά. Οι άνθρωποι έχουν μια μοναδική ικανότητα να καθιερώνουν ιδιοκτησία, θεσμούς και εδαφικά όρια μέσω συμβάσεων, δημιουργώντας μια νέα δυναμική μέσα στα οικοσυστήματα. Ωστόσο, αυτός ο διαχωρισμός από τη φύση μπορεί να οδηγήσει σε θετικές και αρνητικές συνέπειες, οδηγώντας τελικά σε αποσύνδεση μεταξύ των ανθρώπων και του φυσικού κόσμου. Αυτή η διαίρεση έχει ιστορικές καταβολές που χρονολογούνται από αρχαίους πολιτισμούς όπως η Σουμερία, αλλά είναι λιγότερο έντονη στη Δυτική και Βόρεια Ευρώπη όπου η διασύνδεση μεταξύ ανθρώπων και φύσης είναι πιο εμφανής. Παράγοντες όπως το κλίμα, τα συστήματα νερού, η τεχνολογία, η πολιτική και ο πολιτισμός διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και τη δυναμική των πόλεων.

Οι πράσινες πόλεις της Ευρώπης αποτελούν λαμπρό παράδειγμα της αφοσίωσης της ηπείρου στη βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική ευθύνη. Αυτές οι πόλεις έχουν σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο στην ενσωμάτωση χώρων πρασίνου και φιλικών προς το περιβάλλον πρωτοβουλιών στις αστικές τους περιοχές, οδηγώντας σε καλύτερη ποιότητα αέρα, χαμηλότερες εκπομπές άνθρακα και βελτιωμένη ποιότητα ζωής για τους κατοίκους. Η Ελλάδα, επίσης, μπορεί να υπερηφανεύεται για μια σειρά από πόλεις που κάνουν βήματα προς τη βιωσιμότητα. Μια σημαντική πτυχή του πράσινου κινήματος είναι το Βραβείο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Πρωτεύουσας, το οποίο αναγνωρίζει πόλεις που έχουν σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο στη μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος. Πόλεις όπως το Ταλίν, η Στοκχόλμη και η Γκρενόμπλ έχουν επαινεθεί για τις δημιουργικές τους προσπάθειες βιωσιμότητας, που κυμαίνονται από πράσινες υποδομές έως πρακτικές κυκλικής οικονομίας.

Η σημασία των πράσινων πόλεων εκτείνεται πέρα από την Ευρώπη. Οι πόλεις σε όλο τον κόσμο θεωρούν τις ευρωπαϊκές πόλεις ως υποδειγματικά μοντέλα βιώσιμης ανάπτυξης. Το πρόγραμμα «European Green Cities» παρουσιάζει τις πρωτοποριακές στρατηγικές που εφαρμόζουν πόλεις όπως το Παρίσι και η Στοκχόλμη, ενσωματώνοντας ουσιαστικά χώρους πρασίνου και πρακτικές φιλικές προς το αστικό τους περιβάλλον. Αυτές οι πόλεις όχι μόνο μειώνουν το οικολογικό τους αποτύπωμα αλλά ενισχύουν επίσης τη συνολική υγεία και ευτυχία των κατοίκων τους. Καθώς η αστικοποίηση συνεχίζεται παγκοσμίως, οι γνώσεις που αποκτώνται από αυτές τις πράσινες πόλεις θα διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος.

Η Βαλένθια, που επιλέχθηκε ως Πράσινη Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2024, λειτουργεί ως χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας πόλης που πρωτοστατεί στην επίτευξη της οικολογικής μετάβασης. Με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2030, η Βαλένθια εφαρμόζει ενεργά διάφορα μέτρα για την ενίσχυση των φυσικών λύσεων και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας. Αυτές οι προσπάθειες περιλαμβάνουν

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

την ανάπτυξη χώρων πρασίνου και πάρκων, παράλληλα με την προώθηση βιώσιμων επιλογών μεταφοράς.

Άλλες πόλεις, όπως το Cáceres στην Ισπανία, έχουν σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο στην επέκταση των χώρων πρασίνου τους. Το Cáceres, με το 96% της έκτασής του να έχει χαρακτηριστεί ως χώροι πρασίνου, χρησιμεύει ως εξαιρετικό παράδειγμα για το πώς οι πόλεις μπορούν να διαχειριστούν με επιτυχία την αστική ανάπτυξη, ενώ παράλληλα δίνουν προτεραιότητα στη διατήρηση του περιβάλλοντος.

Τα πλεονεκτήματα των πράσινων πόλεων υπερβαίνουν απλώς τις περιβαλλοντικές πτυχές. Έρευνες έχουν δείξει ότι η ύπαρξη προσβάσιμων χώρων πρασίνου μπορεί να βελτιώσει τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική ευεξία, να μειώσει τα επίπεδα άγχους και να ενισχύσει ισχυρότερους κοινωνικούς δεσμούς. Παραδείγματα πόλεων που έχουν δώσει προτεραιότητα στους δημόσιους χώρους πρασίνου περιλαμβάνουν τη Γενεύη και τη Χάγη, όπου περισσότερο από το 15% της συνολικής έκτασης της πόλης τους διατίθεται σε πάρκα και κήπους.

2.2 Οι καινοτόμοι χώροι πρασίνου στις ευρωπαϊκές πόλεις

Οι ευρωπαϊκές πόλεις αποτελούν παράδειγμα καινοτόμων μεθόδων για την ενσωμάτωση χώρων πρασίνου σε αστικά περιβάλλοντα, με αποτέλεσμα περιβαλλοντικά και κοινωνικά πλεονεκτήματα για την υγεία. Επίσης βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των προσπαθειών για να καταστεί πιο βιώσιμο το αστικό περιβάλλον της Ευρώπης. Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι το πάρκο Τινολί στη Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας, το οποίο εκτείνεται περίπου 5 τετραγωνικά χιλιόμετρα και περιλαμβάνει τοπικά δάση, δημόσιους κήπους, περιβόλια και όμορφα διαμορφωμένα παρτέρια και συντριβάνια εντός των ορίων της πόλης. (Τριανταφυλλάκη, 2024)

Επιπλέον, το Όσλο της Νορβηγίας έχει δημιουργήσει μια πράσινη ζώνη που περιβάλλει την πόλη, η οποία είχε ως αποτέλεσμα μια ποικιλία ειδών ζώων να κατοικούν στην περιοχή. Η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων του Όσλο έχουν πρόσβαση σε ένα πάρκο σε μικρή απόσταση από τα σπίτια τους. Τέλος, το Limerick της Ιρλανδίας ενισχύει επί του παρόντος το Castletroy Greenway εισάγοντας αυτοφυή φυτικά είδη για την ενθάρρυνση της βιοποικιλότητας και την προώθηση της ευημερίας. (Τριανταφυλλάκη, 2024)

Μια άλλη περίπτωση είναι και το Γκέτεμποργκ της Σουηδίας. Βρίσκεται στη γραφική δυτική ακτή της Σουηδίας, και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της χώρας. Στο παρελθόν, το Γκέτεμποργκ είχε έντονη βιομηχανική παρουσία και το μεγάλο λιμάνι του είχε αρνητικό αντίκτυπο στο οικολογικό του αποτύπωμα. Το 1980, παρουσιάστηκε στην πόλη μια ευκαιρία για αλλαγή από την υπουργό περιβάλλοντος Brigitta Dahl, η οποία επέκρινε το Γκέτεμποργκ για τη ρύπανση του. Από τότε, πολιτικοί και ηγέτες επιχειρήσεων εργάστηκαν μαζί με τους κατοίκους για να μετατρέψουν την πόλη σε μοντέλο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, με πολλά υποσχόμενα αποτελέσματα. (protagon.gr, 2020)

Γέφυρα ολλανδικής αρχιτεκτονικής σε κανάλι του Γκέτεμποργκ

Σήμερα, το Γκέτεμποργκ είναι μια σύγχρονη πόλη με επίκεντρο τη βιωσιμότητα και τις φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές. Η πόλη μπορεί να υπερηφανεύεται για πανύψηλους φοίνικες, ηλεκτρικά τραμ και μεγάλο αριθμό ποδηλατών. Οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν κανάλια ολλανδικού στιλ, μια ποικιλία από τοπικές μπύρες και θαλασσινά, καθώς και μια μεγάλη ποικιλία από επιλογές γάλακτος που δεν είναι ζωικό. Το Γκέτεμποργκ προσφέρει δωρεάν σάουνες και δημόσιες πισίνες με φυσικό καθαρό νερό και ανακυκλωμένα αποδυτήρια. Η πόλη έχει αναγνωριστεί για τις βιώσιμες πρακτικές της, συμπεριλαμβανομένης της καταχώρισης ως κορυφαίου προορισμού για τρία συνεχόμενα χρόνια και της λήψης περιβαλλοντικού βραβείου για την παροχή πράσινης ενέργειας στα πλοία στο λιμάνι της. Πολλά από τα ξενοδοχεία της πόλης διαθέτουν οικολογικές πιστοποιήσεις και έχουν εξαλείψει τα πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης από τις δραστηριότητές τους. (protagon.gr, 2020)

Η πόλη περιβάλλεται από καταπράσινο δάσος

Ακόμη και ιστορικά κτίρια όπως το Eggers Hotel, το τρίτο παλαιότερο σε όλη τη Σουηδία, δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα χρησιμοποιώντας μια ανεμογεννήτρια και ελαχιστοποιώντας τη χρήση ορυκτών καυσίμων. Επιπλέον, για όσους θέλουν να εξερευνήσουν την πόλη, υπάρχουν πολλές διαθέσιμες επιλογές φιλικές προς το περιβάλλον, όπως ηλεκτρικά πατίνια, ποδήλατα και ένα ηλεκτρικό λεωφορείο μηδενικών εκπομπών ρύπων. Το Γκέτεμποργκ στοχεύει να λειτουργήσει όλες οι δημόσιες συγκοινωνίες με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030, με το 65% να έχει ήδη επιτύχει αυτόν τον στόχο. Η πόλη περιβάλλεται από πλούσια βλάστηση και πυκνά δάση, παρέχοντας σε κάθε κάτοικο άφθονο χώρο πρασίνου. Υπάρχουν επίσης βοτανικά πάρκα, ήσυχα λιβάδια και καταπράσινα μονοπάτια σε όλη την πόλη. Οι τοπικές μάρκες μόδας επικεντρώνονται στη βιωσιμότητα χρησιμοποιώντας ανακυκλωμένα υλικά, όπως το Nudie Jeans, την πρώτη σειρά ανακυκλωμένων τζιν στον κόσμο. Το γκουρμέ δείπνο στο Γκέτεμποργκ δίνει έμφαση στα βιολογικά προϊόντα χωρίς λιπάσματα, με ισχυρή υποστήριξη για χορτοφαγικές επιλογές και κρέας ηθικής προέλευσης. Ενώ το αστικό τοπίο κοντά στο λιμάνι μπορεί να κλίνει προς τις σύγχρονες κατασκευές από γυαλί και χάλυβα, η δέσμευση για τη διατήρηση του περιβάλλοντος παραμένει κορυφαία προτεραιότητα. (protagon.gr, 2020)

Ποδήλατα για «πράσινες» βόλτες στην πόλη

Η πρόσφατη οικοδομική έκρηξη στην πόλη έχει τη δυνατότητα να αλλάξει σημαντικά τον οικολογικό της χαρακτήρα και να εμποδίσει τον στόχο της να γίνει η πιο πράσινη πόλη. Ωστόσο, θα πρέπει να βρει έναν τρόπο να φιλοξενήσει τους 250.000 νέους κατοίκους που αναμένονται τα επόμενα 15 χρόνια. Σε τελική ανάλυση, είναι σημαντικό να δοθεί προτεραιότητα στη διατήρηση ενός εξέχοντος οικολογικού προφίλ παράλληλα με την προσπάθεια να είναι η πιο πράσινη πόλη στον κόσμο. (protagon.gr, 2020)

2.3 Τρόποι μέτρησης μιας «πράσινης» πόλης με δείκτες

2.3.1 Αστικό οικοσύστημα Ευρώπης

Το εργαλείο Urban Ecosystem Europe (UEE) αναπτύχθηκε μέσω μιας συνεργασίας μεταξύ της DEXIA, ενός διεθνούς τραπεζικού ομίλου, και της Ambiente Italia, μιας ερευνητικής εταιρείας συμβούλων και δημιουργού του εργαλείου. Ο πρωταρχικός στόχος του UEE είναι να παρέχει στις τοπικές κυβερνήσεις μια εθελοντική αξιολόγηση της ποιότητας του αστικού τους περιβάλλοντος μέσω ενός συστήματος περιοδικών αναφορών. Το UEE έχει λάβει υποστήριξη από διάφορα δίκτυα πόλεων, συμπεριλαμβανομένης της ICLEI Climate Alliance και της Baltic Cities Union. Βασίζεται σε ένα πλαίσιο πολιτικής που ενσωματώνει τη Θεματική Στρατηγική για το Αστικό Περιβάλλον, τον Χάρτη της Λειψίας και τις Δεσμεύσεις του Άαλμποργκ. Η Χάρτα της Λειψίας για τις βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις δημιουργήθηκε από τα κράτη μέλη με τη συμμετοχή ευρωπαϊκών ενδιαφερομένων, ενώ οι δεσμεύσεις του Aalborg προέρχονται από τη Χάρτα του Aalborg, μια πρωτοβουλία βιωσιμότητας που ιδρύθηκε στην πρώτη ευρωπαϊκή διάσκεψη για τις βιώσιμες πόλεις και πόλεις στο Aalborg της Δανίας, εμπνευσμένη από το τοπικό σχέδιο Ατζέντα 21 από τη Διεθνή Σύνοδο Κορυφής για τη Γη στο Ρίο.. (European Union, 2007)

Η συλλογή δεδομένων επικεντρώθηκε κυρίως στα έτη 2006 και 2007, με πληροφορίες που παρέχονται από τις τοπικές αρχές των πόλεων μέσω ερωτηματολογίων και άμεσης επικοινωνίας. Η ευρωπαϊκή βάση δεδομένων χρησίμευσε ως εργαλείο για την επαλήθευση της ποιότητας των δεδομένων που υποβάλλονται από πόλεις, ως αναφορά για την ερμηνεία δεδομένων ή ως μέσο συμπλήρωσης πληροφοριών που λείπουν από ορισμένες πόλεις. Συνολικά 32 τοπικές κυβερνήσεις εφάρμοσαν το εν λόγω εργαλείο, με 18 από αυτές να συμμετέχουν και στους δύο γύρους. Η Γερμανία εκπροσωπήθηκε από πέντε πόλεις, ενώ η Φινλανδία, η Δανία, η Ιταλία και η Ισπανία είχαν από τρεις. Η Γαλλία, το Βέλγιο, η Μεγάλη Βρετανία και η Σουηδία είχαν δύο πόλεις η καθεμία και μία πόλη προερχόταν από τη Λετονία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Αυστρία, την Αλβανία, την Κύπρο ή την Ελλάδα. Αυτή η κατανομή είχε ως αποτέλεσμα 11 πόλεις από τη Βόρεια Ευρώπη (συμπεριλαμβανομένης της Μεγάλης Βρετανίας), δέκα από την κεντρική Ευρώπη, εννέα από τη νότια Ευρώπη και δύο από την Ανατολική Ευρώπη. Δώδεκα από τις αστικές περιοχές που ερευνήθηκαν είχαν πληθυσμό που ξεπερνούσε το ένα εκατομμύριο, ενώ πέντε ξεπερνούσαν τα δύο εκατομμύρια. Η πλειονότητα των πόλεων που συμμετείχαν ήταν πόλεις μεσαίου μεγέθους της ΕΕ με πληθυσμό που κυμαινόταν από 150.000 έως 750.000. Η Αξιολόγηση Αστικού Περιβάλλοντος (ΥΕΕ) διενεργήθηκε αρχικά το 2006 στα αγγλικά και τα ιταλικά, εξετάζοντας αστικά περιβάλλοντα σε 26 μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις από 13 ευρωπαϊκές χώρες. Η άσκηση επαναλήφθηκε στη συνέχεια το 2007, με τη συμμετοχή 32 ευρωπαϊκών πόλεων από 16 χώρες. Ο δεύτερος γύρος αξιολογήσεων περιελάμβανε βελτιώσεις στην ποιότητα και τη διαθεσιμότητα των δεδομένων. (Berrini, M., & Bono, L., 2007)

2.3.2 Ο Ευρωπαϊκός Δείκτης των «Πράσινων» Πόλεων

Ο Δείκτης Ευρωπαϊκών Πράσινων Πόλεων (EGCI) ήταν ένα ερευνητικό έργο που πραγματοποιήθηκε από το Economist Intelligence Unit (EIU) με την υποστήριξη της Siemens. Στόχος του ήταν να αξιολογήσει και να συγκρίνει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των μεγάλων πόλεων της Ευρώπης. Συγκεκριμένα, η μελέτη αξιολόγησε τον δείκτη Green Cities Index των 30 κορυφαίων ευρωπαϊκών πόλεων από 30 διαφορετικές χώρες, χρησιμοποιώντας 30 μοναδικούς δείκτες για κάθε πόλη. (Joas, 2014)

Ο EGCI ξεχωρίζει από άλλα εργαλεία καθώς δεν εξαρτάται από εθελοντικές υποβολές από τις τοπικές αρχές. Αντίθετα, βασίζεται σε ανεξάρτητη έρευνα που χρησιμοποιεί αξιόπιστες πηγές όπως οι εθνικές στατιστικές υπηρεσίες και οι τοπικές αρχές. Σε περιπτώσεις που δεν υπήρχαν στοιχεία, ο ΕΟΠ έκανε εκτιμήσεις χρησιμοποιώντας εθνικούς μέσους όρους από το πιο πρόσφατο έτος που ήταν διαθέσιμοι για τους περισσότερους δείκτες, λαμβάνοντας υπόψη τον χρόνο που απαιτείται για τη συλλογή και τη δημοσίευση επίσημων στοιχείων. Ο EGCI αποτελεί μέρος ενός μεγαλύτερου

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

έργου όπου οι ίδιοι εταίροι συμμετέχουν στον υπολογισμό ενός δείκτη πράσινων πόλεων για διάφορες περιοχές, όπως η Γερμανία, η Ασία, η Λατινική Αμερική, η Βόρεια Αμερική και η Νέα Ζηλανδία, χρησιμοποιώντας διαφορετικά σύνολα δεικτών. (Joas, 2014)

The index takes into account 30 individual indicators per city which cover eight categories:

1. CO₂
2. Energy
3. Buildings
4. Transport
5. Water
6. Waste and land use
7. Air quality
8. Environmental governance

Ο σκοπός αυτού του δείκτη είναι να παρέχει σε βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς, όπως οι διαχειριστές πόλεων, οι φορείς χάραξης πολιτικής, οι πάροχοι υποδομών, οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ, οι εμπειρογνώμονες της αστικής βιωσιμότητας και οι πολίτες, τη δυνατότητα σύγκρισης της απόδοσης της πόλης συνολικά και εντός κάθε κατηγορίας. Στις δύο πρώτες κατηγορίες, διαπιστώθηκε ότι δέκα από τις 30 πόλεις δεν μετρούν πλήρως τη συνολική κατανάλωση ενέργειας και τις σχετικές εκπομπές CO₂. Αυτές οι πόλεις παρακολουθούν επί του παρόντος μόνο την κατανάλωση ενέργειας από την ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο και την τηλεθέρμανση, η οποία αντιπροσωπεύει περίπου το 70% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας. Ωστόσο, τα υγρά καύσιμα που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές δεν περιλαμβάνονται στους υπολογισμούς τους. Ως μέρος των δεσμεύσεών τους στο Κιότο, όλες οι χώρες που συμμετέχουν στη μελέτη απαιτείται να αναφέρουν εθνικά δεδομένα για την κατανάλωση ενέργειας από όλες τις πηγές και τις σχετικές εκπομπές CO₂. Αυτό θα επιτρέψει τη λήψη τυχόν δεδομένων που λείπουν από αυτές τις αναφορές. (Economist Intelligence Unit, 2012)

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Green City		Environmental Quality	
Category	Indicator	Unit	Index
Co ₂	1. CO ₂ emissions	Tones per head	EGCI
	2. CO ₂ intensity	Grams per unit of real GDP	EGCI
	3. CO ₂ Emissions/capita	t CO ₂ /inh	EGCA
	4. Total CO ₂ emissions	t CO ₂ /year	EGCA
	5. Total CO ₂ emissions per MWh electricity consumed	Total CO ₂ /MWh electricity	EGCA
	6. Energy Balance and CO ₂ reduction target	t/inh-%	UEE
Energy	1. Energy consumption	Gigajoules per head	EGCI
	2. Energy intensity	Megajoules per unit of real GDP	EGCI
	3. Renewable energy consumption	Terajoules	EGCI
	4. Electric consumption variation	%	UEE
Buildings	1. Energy consumption of residential buildings	Gigajoules per square meter	EGCI
	2. Solar power generation in public buildings	kW	UEE
Transport	1. Proportion of buses that are low emission	%	EGCA
	2. Use of non-car transport	% of population	EGCI
	3. For all journeys under 5km, proportion of these journeys undertaken by car, public transport, bicycle, foot and other	%	EGCA
	4. Passengers travelling on public transport	%	UEE
	5. Numbers of registered cars	car/100 inh	UEE
	6. Number (and percentage of total) of electric vehicles owned by the municipality	N°-%	EGCA
Water	1. Waste recycling	%	EGCI
	2. Percentage of household waste sent to landfill/for thermal treatment or similar recovery	%	EGCA
	3. Percentage of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge with regard to the total waste generated by the city	%	SDG 11
	4. Municipal waste production	Kg per head	EGCI-EGCA-UEE
	5. Percentage of organic waste collected separately	%	EGCA
	6. Percentage of recycled household/packaging waste	%	EGCA
	7. Amount of Household Waste generated per capita	Kg/capita	EGCA
	8. Municipal waste, differentiated collection	%	UEE

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Air quality	1. Nitrogen dioxide	$\mu\text{g}/\text{m}^3$ (EU target 40)	EGCI
	2. Ozone	$\mu\text{g}/\text{m}^3$ (EU target 120)	EGCI
	3. Particulate matters	$\mu\text{g}/\text{m}^3$ (EU target 50)	EGCI
	4. Sulphur dioxide	$\mu\text{g}/\text{m}^3$ (EU target 40)	EGCI
	5. Max Number of days per year on which EU target for ozone/PM ₁₀ was exceeded	Days	EGCA
	6. Number of ozone/PM ₁₀ /NO ₂ /PM _{2.5} monitoring stations	N°	EGCA
	7. PM ₁₀ /NO ₂ /PM _{2.5} - Max concentration recorded	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	EGCA
	8. NO ₂ /PM _{2.5} - Annual Average concentration	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	EGCA
	9. Air quality: PM ₁₀ concentration	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	UEE
	10. Air quality: NO ₂ concentrations	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	UEE
	11. Annual mean levels of fine particulate matters in cities	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	SDG 11
Green areas and land use	1. Land use within the city	%	EGCA
	2. Number and total area of Natura 2000 sites are located in the city or nearby	N°-ha	EGCA
	3. Number and total area of designated sites of national biodiversity importance within the city	N°-ha	EGCA
	4. Number and total area designated sites of local biodiversity importance within the city	N°-ha	EGCA
	5. Public green areas availability	m ² /inh-% total area	UEE
	6. Ratio of land consumption rate to population growth rate	m ² /inhabitants	SDG 11

Πίνακας: Δείκτες περιβαλλοντικής ποιότητας

Κατά τη σύγκριση των κατηγοριών, μπορεί να παρατηρηθεί ότι η ποιότητα του αέρα ξεχωρίζει ως αυτή με τον υψηλότερο αριθμό δεικτών. Αυτοί οι δείκτες αφορούν τα επίπεδα αζώτου, όζοντος, σωματιδίων και διοξειδίου του θείου στην ατμόσφαιρα. Αυτή η κατηγορία θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική λόγω των άμεσων επιπτώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της σημασίας της σε πολιτικό επίπεδο. Επιπλέον, η μέτρηση είναι σχετικά απλή. Στον Περιβαλλοντικό Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (EGCI), στο Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης 11 (SDG 11) και στην Αστική Περιβαλλοντική Απόδοση (UEE), οι συγκεντρώσεις εκφράζονται συνήθως ως ετήσιος μέσος όρος. Ωστόσο, στην Περιβαλλοντική Παγκόσμια Συμφωνία Πόλης (EGCA), υπάρχουν δείκτες που λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως η καταγεγραμμένη συγκέντρωση, ο μέγιστος αριθμός ημερών που υπερβαίνουν τις οριακές τιμές και ο αριθμός των σταθμών παρακολούθησης. Αυτό το επίπεδο λεπτομέρειας επιτρέπει μια πιο ακριβή αξιολόγηση της ποιότητας του αέρα, αλλά απαιτεί επίσης σημαντικό όγκο δεδομένων, τα οποία μπορεί να μην είναι πάντα άμεσα διαθέσιμα. (Grote, 2016)

Η κατηγορία "Νερό" περιλαμβάνει μια ποικιλία δεικτών, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για την οικιακή και συνολική κατανάλωση νερού, καθώς και το ποσοστό του νερού που χάνεται στο σύστημα διανομής και τον αριθμό των κατοικιών που είναι συνδεδεμένα στο αποχετευτικό σύστημα. Επιπλέον, η EGCA προτείνει συγκεκριμένους δείκτες που αφορούν την επεξεργασία των λυμάτων. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το εκτεταμένο εύρος δεικτών διευκολύνει πιο ακριβείς εκτιμήσεις, αν και απαιτεί πρόσβαση σε ένα διαφορετικό σύνολο δεδομένων.

Στην κατηγορία «Απόβλητα» εξετάζουμε την παραγωγή αστικών και οικιακών απορριμμάτων ανά κάτοικο, την αποτελεσματικότητα της ανακύκλωσης και τη σωστή διάθεση των απορριμμάτων. Αυτή η διάσταση είναι ζωτικής σημασίας για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και δίνει έμφαση στην δημοτική ευθύνη, αν και οι εθνικοί κανονισμοί και τα κίνητρα διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο. Η κατηγορία «Μεταφορές» αξιολογεί τις καθημερινές συνήθειες των αστικών ταξιδιωτών και τον αντίκτυπο της ατομικής κινητικότητας στο αστικό περιβάλλον. Επιπλέον, εξετάζει την τεχνολογική καινοτομία, όπως το ποσοστό των λεωφορείων χαμηλών εκπομπών και των ηλεκτρικών οχημάτων που ανήκουν στον δήμο, για να βοηθήσει τις δημόσιες διοικήσεις να μειώσουν το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα.

Η κατηγορία «CO₂» παρέχει εκτιμήσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε ετήσια βάση, ανά άτομο, ως ένταση (γραμμάρια ανά μονάδα πραγματικού ΑΕΠ) και σε σχέση με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (συνολικό CO₂/MWh ηλεκτρικής ενέργειας). Αυτές οι διάφορες μορφές μέτρησης επιτρέπουν την αξιολόγηση τόσο του συνολικού αντίκτυπου στην υπερθέρμανση του πλανήτη όσο και της ενεργειακής απόδοσης των κατοίκων της πόλης. Επιπλέον, η σχέση μεταξύ των εκπομπών και του ΑΕΠ αντιμετωπίζει την ανθρώπινη ευθύνη στη χρήση των πόρων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η κατηγορία δεν λαμβάνει υπόψη καταβόθρες άνθρακα, όπως αστικά δάση ή ξύλινα δομικά υλικά που ενισχύουν τη δέσμευση άνθρακα. Οι "Πράσινες περιοχές και χρήση γης" συνήθως μετρώνται ως ποσοστό της αστικής γης που καλύπτεται, παρέχοντας ευκαιρίες αναψυχής στην κοινότητα και επηρεάζοντας τη βιοποικιλότητα, αλλά όχι για την ικανότητά της να απομακρύνει το CO₂ και τους ρύπους από τον αέρα. Η κατηγορία "Χώροι πρασίνου και χρήση γης" περιλαμβάνει μόνο έναν δείκτη για την κατανάλωση γης μέσω διαδικασιών όπως η σφράγιση του εδάφους, ο οποίος περιέργως αντιμετωπίζεται μόνο στο SDG 11. Πιστεύουμε ότι αυτή είναι μια κρίσιμη πτυχή των αστικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που θα μπορούσαν να ωφεληθούν από τη χρήση εθνικών αστικά συστήματα πληροφοριών και γεωχωρικές τεχνολογίες για ακριβέστερες αξιολογήσεις. (Churkina, G., 2016)

Στην κατηγορία Ενέργεια, εξετάζουμε την απόλυτη κατανάλωση (μετρούμενη σε Gigajoules κατά κεφαλήν), την ένταση (σε Megajoules ανά μονάδα πραγματικού ΑΕΠ), τη συμβολή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (μετρούμενα σε Terajoules) και τη μεταβλητότητα της ηλεκτρικής ενέργειας με την πάροδο του χρόνου. Αυτές οι πληροφορίες είναι σημαντικές για την απόκτηση γνώσεων σχετικά με τις τάσεις στη χρήση ενέργειας. (Choi, 2016)

Η κατηγορία των **"Κτιρίων"** διασταυρώνεται κάπως με αυτή της **"Ενέργειας"**, καθώς η ενσωμάτωση μικρών μονάδων παραγωγής ενέργειας (όπως ηλιακοί συλλέκτες) και η

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

ενίσχυση της μόνωσης σε τοίχους και οροφές (για παράδειγμα, ως ποσοστό κτιρίων που πληρούν τα υψηλότερα επίπεδα τα ενεργειακά πρότυπα σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΕ 2002/91/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ) σχετίζονται στενά και με τα δύο. Ωστόσο, συχνά υπάρχει έλλειψη επαρκών στοιχείων για αυτούς τους δείκτες. (Choi, 2016)

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Green City		Well-Being	
Category	Indicator	Unit	Index
Buildings	1. Inhabitants connected to district heating system	% of total population	UEE
	2. Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing	%	SDG 11
Water	1. Inhabitants served by water treatments plants	%	UEE
Transport	1. Size of non-car transport network	Km per square meter	EGCI
	2. Proportion of population living within 300 meters of an hourly (more frequent) public transport service	%	EGCA
	3. Underground and tram lines in the urban area	m/100 inh	UEE
	4. Cycle paths and lanes availability	m/100 inh	UEE
	5. Number of charging outlets available for cars owned privately	N°	EGCA
	6. Proportion of the population that has convenient access to public transport, disaggregated by age group, sex and person with disabilities	%	SDG 11
Green Areas and land use	1. Population density in built-up areas	%	EGCA
	2. Percentage of people living within 300m of green urban areas of any size in inner city	%	EGCA
	3. Population density for new developments	% Inhabitants per ha	EGCA
	4. The average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, disaggregated by age group, sex and persons with disabilities	m ²	SDG 11
Acoustic Environment	1. Share of population exposed to total noise values of Lden above 55/65dB	%	EGCA
	2. Share of population exposed to total noise values of Ln above 45/55 dB	%	EGCA
	3. The percentage of citizens living within 300m of quiet areas	%	EGCA
Health and Safety	1. Demographic and old age dependency	%	UEE
	2. Proportion of women subjected to physical or sexual harassment, by perpetrator and place of occurrence	%	SDG 11
	2. Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing	%	SDG 11
	3. Number of deaths, missing people, injured, relocated or evacuated due to disasters per 100,000 people	N°	SDG 11
Education	1. Population qualified at highest level of education	%	UEE
Equity	1. Female employment	%	UEE
	2. Proportion of women subjected to physical or sexual harassment, by perpetrator and place of occurrence	%	SDG 11
	3. City representatives who are women	%	UEE
	4. Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing	%	SDG 11
	5. Proportion of the population that has convenient access to public transport, disaggregated by age group, sex and person with disabilities	%	SDG 11
	6. Number of deaths, missing people, injured, relocated or evacuated due to disasters per 100,000 people	N°	SDG 11
	7. The average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, disaggregated by age group, sex and persons with disabilities	m ²	SDG 11
Participation	1. City representatives who are women	%	UEE

Πίνακας: Δείκτες ανθρωπίνης ευημερίας. Οι δείκτες με το ίδιο χρώμα είναι κοινοί σε δύο ή περισσότερες κατηγορίες

Η διάσταση της «ανθρώπινης ευημερίας» αφορά την παροχή κατάλληλων περιβαλλοντικών και κοινωνικών υπηρεσιών από την πόλη στους κατοίκους της. Υπάρχουν εννέα κατηγορίες: Κτίρια, Νερό, Μεταφορές, Περιοχές Πρασίνου και Χρήση Γης, Ακουστικό Περιβάλλον, Υγεία και Ασφάλεια, Εκπαίδευση και Δικαιοσύνη. Κάναμε μια προσπάθεια να επιλέξουμε προσεκτικά δείκτες από προηγούμενη έρευνα για να αντιπροσωπεύσουμε με ακρίβεια κάθε κατηγορία, με ορισμένους δείκτες να επικαλύπτονται σε πολλές κατηγορίες. (Rivera, M., & Lagos, A., 2013)

Η κατηγορία **"Ισότητα"** περιέχει τον υψηλότερο αριθμό δεικτών, ο οποίος αναμένεται, καθώς η ισότητα είναι θεμελιώδης πτυχή της βιώσιμης ανάπτυξης και εκτιμάται σε μεγάλο βαθμό στην αξιολόγηση της ευημερίας και της ανάπτυξης από τους ανθρώπους. Οι τρεις πρώτοι δείκτες επικεντρώνονται στο φύλο, με τον έναν να επικαλύπτεται με τη «Συμμετοχή» και τον άλλο με την «Υγεία και Ασφάλεια». (Rivera, 2014)

Ο τέταρτος δείκτης είναι κοινός με τις κατηγορίες «Υγεία και Ασφάλεια» και «Κτίρια», καθορίζοντας ένα ελάχιστο βιοτικό επίπεδο. Ο πέμπτος δείκτης αγγίζει επίσης τις «μεταφορές», υπογραμμίζοντας τη σημασία της ίσης πρόσβασης. Ο πέμπτος δείκτης αφορά τους δημόσιους χώρους και διασταυρώνεται κάπως με την κατηγορία «Χώροι πρασίνου και χρήση γης», με έμφαση στην ισότιμη πρόσβαση. Ο έκτος και ο έβδομος δείκτες περιστρέφονται γύρω από τις βασικές ανάγκες και δικαιώματα. (Rivera, M., & Lagos, A., 2013)

Η κατηγορία «Μεταφορές» περιλαμβάνει την επέκταση και την προσβασιμότητα γραμμών μετρό και τραμ, ποδηλατοδρόμων και πεζοδρομίων για κάθε κάτοικο. Επιπλέον, αυτή η κατηγορία αξιολογεί τη διαθεσιμότητα σταθμών φόρτισης για ιδιωτικά οχήματα. Η παρουσία χώρων αναψυχής λαμβάνεται υπόψη και στην κατηγορία Περιοχές Πρασίνου και Χρήση Γης, η οποία αξιολογεί έμμεσα την πυκνότητα του πληθυσμού στις αστικές περιοχές και την εγγύτητα των κατοίκων σε χώρους πρασίνου.

Άλλες κατηγορίες που θεωρούνται σημαντικές περιλαμβάνουν το «Ακουστικό Περιβάλλον», την πρόσβαση σε καθαρό «Νερό» και το σύστημα θέρμανσης. Επιπλέον, παράγοντες όπως η δημογραφική και η ηλικιακή εξάρτηση, καθώς και η ποιοτική εκπαίδευση, εκτιμώνται επίσης σε αυτή τη διάσταση.

3.1 Η περίπτωση της Ελλάδας ως προς το «πράσινο» με βάση την Ε.Ε

Η Ελλάδα, ενώ βρίσκεται ακόμη στο ταξίδι της, έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο προς τη δημιουργία πράσινων πόλεων που οδηγούν το δρόμο προς ένα πιο βιώσιμο μέλλον. Ανάμεσα σε αυτές τις πόλεις, η Καλαμάτα ξεχωρίζει ως η πιο πράσινη στην Ελλάδα, με το εντυπωσιακό 54,4% των αστικών της περιοχών να καλύπτεται από δέντρα. Αυτό το επίτευγμα επισημαίνεται σε έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, η οποία χρησιμοποίησε δορυφορικές εικόνες για να μετρήσει την κάλυψη των δέντρων σε αστικές περιοχές (Πρόγραμμα Copernicus). Η αφθονία των χώρων πρασίνου στην Καλαμάτα όχι μόνο αναδεικνύει τη φυσική της ομορφιά, αλλά καταδεικνύει και την αφοσίωσή της στη βιωσιμότητα. Με το μεσογειακό της κλίμα και τον ηλιόλουστο καιρό, η Καλαμάτα είναι ένας ελκυστικός προορισμός τόσο για τους τουρίστες όσο και για τους ντόπιους. (Τριανταφυλλάκη, 2024)

Άλλες ελληνικές πόλεις, συμπεριλαμβανομένης της Καβάλας και της Πάτρας, έχουν εντυπωσιακά επίπεδα πράσινης κάλυψης, με ποσοστά 44,6% και 36% αντίστοιχα. Αυτές οι πόλεις εργάζονται ενεργά σε πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των χώρων πρασίνου και τη βελτίωση της ευημερίας των κατοίκων τους. Ενώ η Αθήνα, η πρωτεύουσα, έχει χαμηλότερο ποσοστό πράσινης κάλυψης στο 10,8%, γίνονται προσπάθειες για τη δημιουργία ενός πιο ανθεκτικού και βιώσιμου αστικού περιβάλλοντος μέσω της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας 2030. Αυτή η στρατηγική στοχεύει στην ενσωμάτωση φυσικών συστημάτων στις υποδομές της πόλης και στην ενίσχυση του μικροκλίματος προς όφελος των κατοίκων της. (Τριανταφυλλάκη, 2024)

Η Στρατηγική Ανθεκτικότητας της Αθήνας 2030 καθορίζει ένα λεπτομερές σχέδιο για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας της πόλης. Η στρατηγική επικεντρώνεται γύρω από τέσσερις βασικούς πυλώνες: μια ανοιχτή πόλη, μια πράσινη πόλη, μια προληπτική πόλη και μια ζωντανή πόλη. Από αυτούς τους πυλώνες, η πράσινη πόλη ξεχωρίζει για την εστίασή της στην ενσωμάτωση φυσικών συστημάτων στο αστικό τοπίο και στη βελτίωση του μικροκλίματος της πόλης. (Τριανταφυλλάκη, 2024)

3.2 Οι υπάρχουσες και καινοτόμοι χώροι πρασίνου στην Ελλάδα σε σχέση με την ΕΕ

Τα αστικά δέντρα προσφέρουν ποικίλα πολύτιμα οφέλη. Συμβάλλουν στη μείωση της θερμοκρασίας, στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, στον μετριασμό των κινδύνων πλημμύρας και στην παροχή χώρων για αναψυχή, χαλάρωση και κοινωνική αλληλεπίδραση. Σε αυτό το λήμμα, θα εξερευνήσουμε το επίπεδο πρασίνου στις μεγαλύτερες ελληνικές πόλεις και θα ρίξουμε μια πιο προσεκτική ματιά στη θέση της Αθήνας σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. (European Environment Information and Observation Network, 2021)

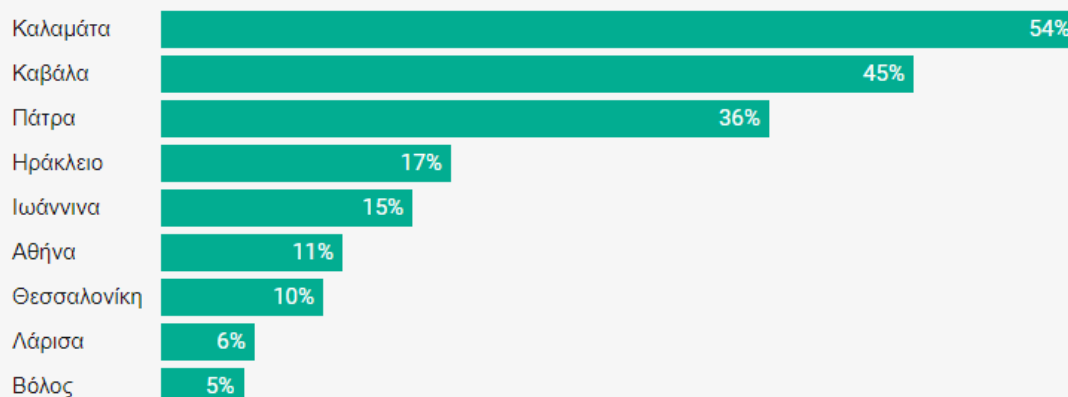
Η Αθήνα διαθέτει σήμερα μια συνολική πράσινη υποδομή που αντιπροσωπεύει μόνο το **17%** της συνολικής της έκτασης, τοποθετώντας την τελευταία στη σχετική λίστα μαζί με τη Βαλέτα. Το ποσοστό αυτό είναι 24 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 41%. Συγκριτικά, οι μεγαλύτερες περιοχές πρασίνου βρίσκονται στο Όσλο με 77% και στο Ζάγκρεμπ με 74%. (Βιλανου, 2014)

Ενώ η Αθήνα κατέχει αυτή τη στιγμή τη χαμηλότερη κατάταξη όσον αφορά την κάλυψη των δέντρων, καταλαμβάνει ιδιαίτερα τη δεύτερη θέση στους χώρους πρασίνου αστικών περιοχών. Συγκεκριμένα, οι αστικοί χώροι πρασίνου αποτελούν το 15% της συνολικής έκτασης της πόλης, δηλαδή 8 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η Στοκχόλμη προηγείται με 19%, ενώ το Ρέικιαβικ έχει το χαμηλότερο ποσοστό με μόλις 1%. (Βιλανου, 2014)

Η Καλαμάτα έχει τα υψηλότερα ποσοστά δενδροκάλυψης μεταξύ των μεγαλύτερων πόλεων της Ελλάδας. Εντός της γενικής αστικής περιοχής, η δενδροκάλυψη ανέρχεται στο εντυπωσιακό 54,45%. Στη ζώνη μετακίνησης, το ποσοστό αυτό αυξάνεται στο 67%, ενώ οι λειτουργικές αστικές περιοχές έχουν ποσοστό δενδροκάλυψης 66%. Αντίθετα, η Λάρισα, η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη έχουν συγκριτικά χαμηλότερα ποσοστά δενδροκάλυψης. (Βιλανου, 2014)

Ποσοστό δενδροκάλυψης σε αστικές περιοχές (2018)

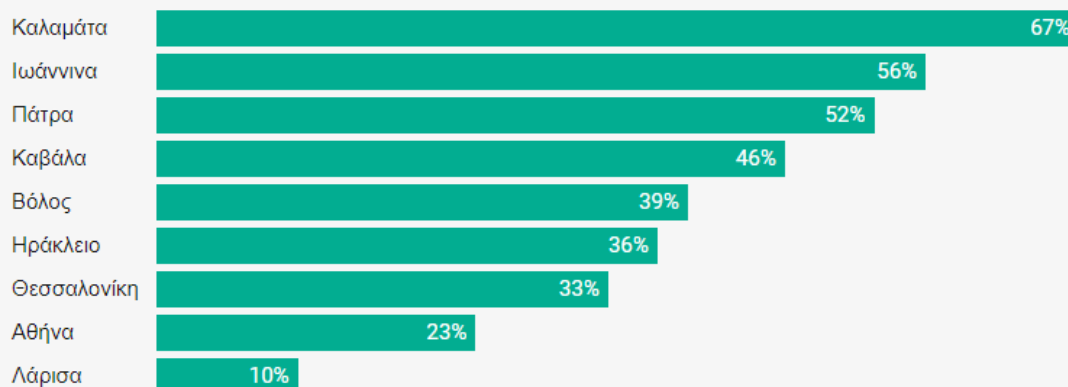
Δεν υπάρχουν δεδομένα για άλλες ελληνικές πόλεις.

Γράφημα: Greece in Figures.com • Πηγή: European Environment Agency /Greece in Figures • Δημιουργήθηκε με το Datawrapper

Ποσοστό δενδροκάλυψης σε ζώνες μετακίνησης (2018)

Δεν υπάρχουν δεδομένα για άλλες ελληνικές πόλεις.

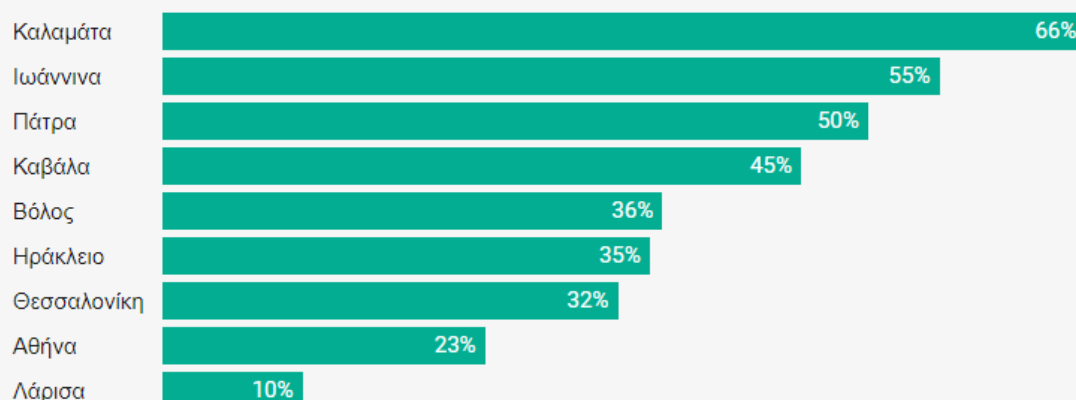

Ζώνη μετακίνησης ορίζεται η περιοχή που χρησιμοποιείται από το τουλάχιστον 15% του συνολικού πληθυσμού μιας πόλης για τις μετακινήσεις από/προς τον τόπο εργασίας τους.

Γράφημα: Greece in Figures.com • Πηγή: European Environment Agency /Greece in Figures • Δημιουργήθηκε με το Datawrapper

Ποσοστό δενδροκάλυψης σε λειτουργικές αστικές περιοχές (2018)

Δεν υπάρχουν δεδομένα για άλλες ελληνικές πόλεις.

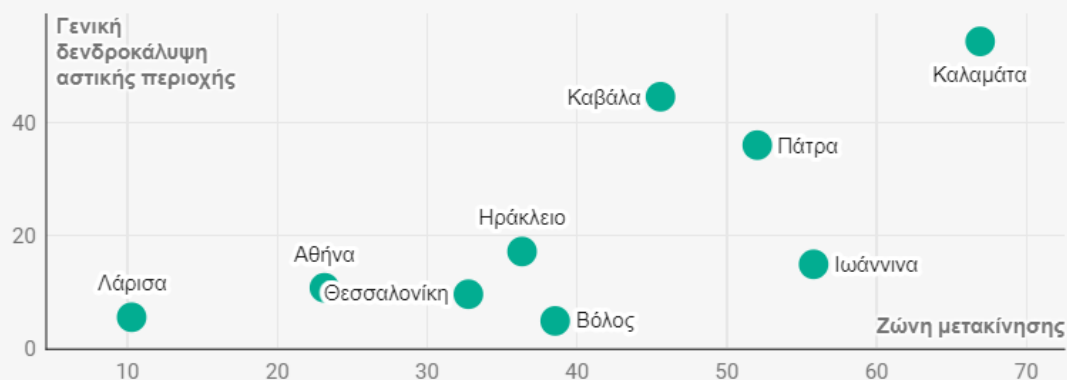

Λειτουργικές Αστικές Περιοχές (FUAs: Functional Urban Areas) ορίζονται γενικά οι περιοχές πέριξ των αστικών κέντρων, οι οποίες είναι λειτουργικά συνδεδεμένες με αυτά.

Γράφημα: Greece in Figures.com • Πηγή: European Environment Agency /Greece in Figures • Δημιουργήθηκε με το Datawrapper

Ποσοστό δενδροκάλυψης σε ζώνες μετακίνησης & συνολική αστική δενδροκάλυψη (2018)

Δεν υπάρχουν δεδομένα για άλλες ελληνικές πόλεις.

Ζώνη μετακίνησης ορίζεται η περιοχή που χρησιμοποιείται από το τουλάχιστον 15% του συνολικού πληθυσμού μιας πόλης για τις μετακινήσεις από/προς τον τόπο εργασίας τους.

Γράφημα: Greece in Figures.com • Πηγή: European Environment Agency /Greece in Figures • Δημιουργήθηκε με το Datawrapper

3.3 Η Ελληνική πράσινη μετάβαση

Το Εθνικό Σχέδιο «Greece 2.0» διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της πράσινης μετάβασης της Ελλάδας και είναι σε ευθυγράμμιση με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, συμπεριλαμβανομένων των κλιματικών στόχων για το 2030 και του στόχου επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Επιπλέον, υποστηρίζει τους στόχους που περιγράφονται στο το Εθνικό Σχέδιο Ενέργειας και Κλίματος αφιερώνοντας το 37,5% του επενδυτικού προγράμματος σε πρωτοβουλίες για το κλίμα. Επιπλέον, η ανάπτυξη του εθνικού σχεδίου «Ελλάδα 2.0» βασίζεται στα θεμέλια του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα, καθώς και τις εθνικές στρατηγικές για τη διαχείριση των απορριμμάτων, την αναδάσωση, την κυκλική οικονομία και τη βιοποικιλότητα.

Για την υποστήριξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων της Ελλάδας, τέσσερις κατευθύνσεις μεταρρυθμίσεων έχουν σκιαγραφηθεί στο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης.

- Πρώτον, υπάρχει δέσμευση για μετάβαση σε ένα νέο ενεργειακό σύστημα φιλικό προς το περιβάλλον, που χαρακτηρίζεται από χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

- Δεύτερον, οι προσπάθειες θα επικεντρωθούν στην αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού αποθέματος της χώρας και στην εφαρμογή χωροταξικών μεταρρυθμίσεων που διευκολύνουν την ανακαίνιση διαφόρων τύπων κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων οικιστικών, εμπορικών, βιομηχανικών και δημόσιων υποδομών, παράλληλα με την ανάπτυξη μιας πράσινης στρατηγικής για τις αστικές περιοχές. αναγέννηση.

- Τρίτον, το σχέδιο στοχεύει στη δημιουργία ενός πράσινου και βιώσιμου συστήματος μεταφορών, με πρωταρχικό στόχο τη δημιουργία καθαρότερου περιβάλλοντος και μιας πιο ενεργειακά αποδοτικής υποδομής μεταφορών με ταυτόχρονη προώθηση της χρήσης ηλεκτρικών οχημάτων.

- Τέλος, το σχέδιο δίνει έμφαση στη βιώσιμη χρήση των πόρων και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Ως μέρος αυτής της τελικής μεταρρυθμιστικής κατεύθυνσης, θα προωθηθούν αρχές της κυκλικής οικονομίας για τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος, με προτεινόμενες δράσεις που αφορούν τη διαχείριση απορριμμάτων, την αναδάσωση, την προστασία της βιοποικιλότητας και την ενίσχυση των δυνατοτήτων πολιτικής προστασίας της Ελλάδας. (Υπουργείο Οικονομικών - Ε.Υ.Σ.Τ.Α, 2022)

Έχει καταστεί απαραίτητη η εφαρμογή σημαντικών μέτρων λόγω της κακής διαχείρισης και των υπερβολικών πρακτικών που χαρακτηρίζουν τις δραστηριότητες τους τελευταίους δύο αιώνες, ιδίως όσον αφορά τη βιομηχανική ανάπτυξη, την παραγωγή και τη συμπεριφορά των καταναλωτών. Δυστυχώς, η προστασία του περιβάλλοντος έχει συχνά υποβιβαστεί σε δευτερεύουσα προτεραιότητα σε κρατικό επίπεδο. Ωστόσο, για να υλοποιηθούν με επιτυχία αυτές οι προσπάθειες, είναι ζωτικής σημασίας η συμμετοχή του επιχειρηματικού τομέα. Οι επιχειρήσεις πρέπει να αναλάβουν την

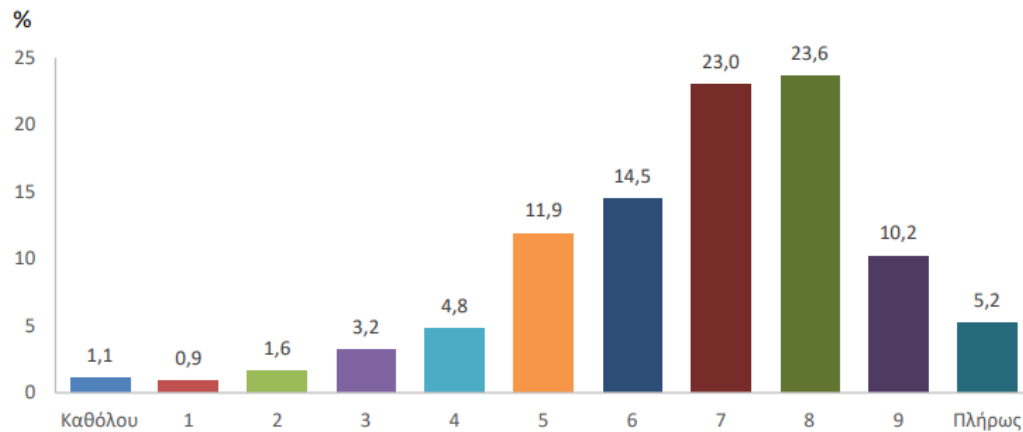
ευθύνη να μετατρέψουν αυτές τις φιλοδοξίες σε ασφαλή, λειτουργικά προϊόντα και υπηρεσίες που ενσωματώνουν τις αρχές μιας πράσινης οικονομίας και προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η συλλογική πράσινη μετάβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιπροσωπεύει το αποκορύφωμα μιας σειράς πρωτοβουλιών που αναλήφθηκαν τα τελευταία τριάντα χρόνια. Αυτές οι πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν τόσο διεθνείς όσο και τοπικές συμβάσεις, προσπάθειες από μη κυβερνητικές οργανώσεις που επικεντρώνονται σε περιβαλλοντικά ζητήματα και τη δημόσια υπεράσπιση από εξέχουσες προσωπικότητες σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, οι τάσεις της κοινωνίας δείχνουν μια αυξανόμενη προτίμηση για βιολογικά προϊόντα με συσκευασία φιλική προς το περιβάλλον και την επιθυμία να ζεις σε μικρότερα, ανακαινισμένα σπίτια με στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. (Υπουργείο Οικονομικών - Ε.Υ.Σ.Τ.Α, 2022)

Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο που καθοδηγεί την ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση είναι πολύπλευρο και πολύπλοκο. Αυτή η πολυπλοκότητα είναι ιδιαίτερα εμφανής όταν οι επιχειρήσεις πληρούν τις τυπικές προδιαγραφές αλλά εξακολουθούν να στερούνται κοινωνικής αποδοχής. Η διάδοση και η αποδοχή ιδεών όπως η πράσινη οικονομία και η βιώσιμη ανάπτυξη έχουν επηρεαστεί από την πεποίθηση ότι μπορεί να προσφέρουν λύσεις για την οικονομική ανάκαμψη μετά από διάφορες κρίσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βιώθηκαν στην Ευρωζώνη και πιο πρόσφατα, της κρίσης υγείας, που είχαν αρνητικές επιπτώσεις για το χρηματοπιστωτικό σύστημα και την παγκόσμια οικονομία. Συγκεκριμένα, ο τομέας της πράσινης οικονομίας έχει δείξει θετική αύξηση της απασχόλησης σε αυτές τις δύσκολες στιγμές, με τις προβλέψεις να υποδηλώνουν ότι θα μπορούσαν να δημιουργηθούν έως και 5 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα επόμενα χρόνια.

3.4 Ποιοι δείκτες χρησιμοποιούνται για την ευημερία και την ανθεκτικότητα στην Ελλάδα

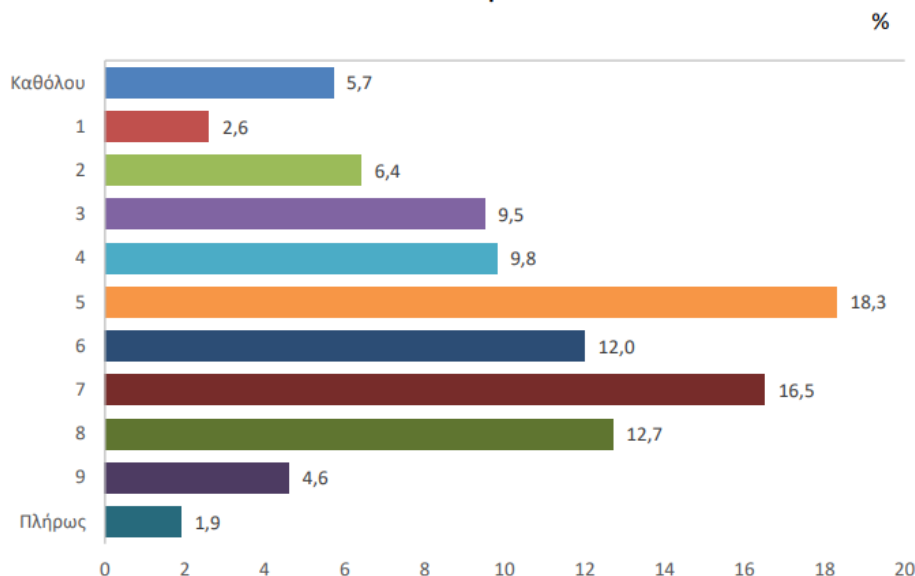
Ευημερία Πληθυσμού

Γράφημα Α1. Βαθμός ικανοποίησης του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω από τη ζωή του: 2022

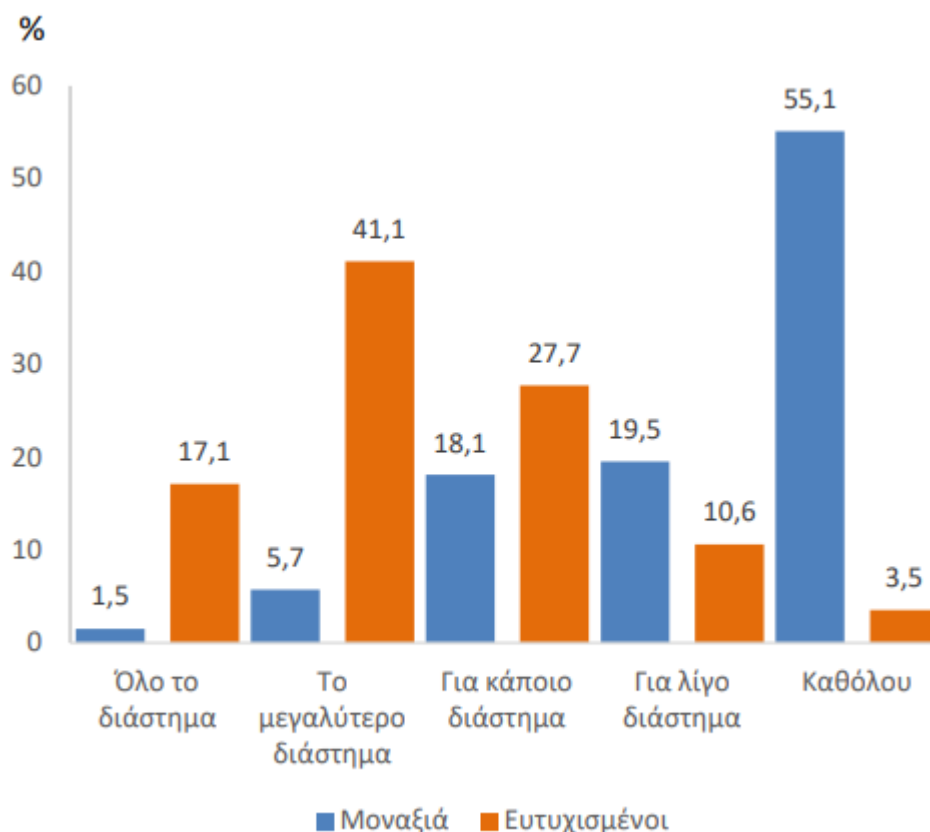
<https://www.statistics.gr/statistics/eco>

Γράφημα Α2. Βαθμός ικανοποίησης του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω από την οικονομική του κατάσταση: 2022

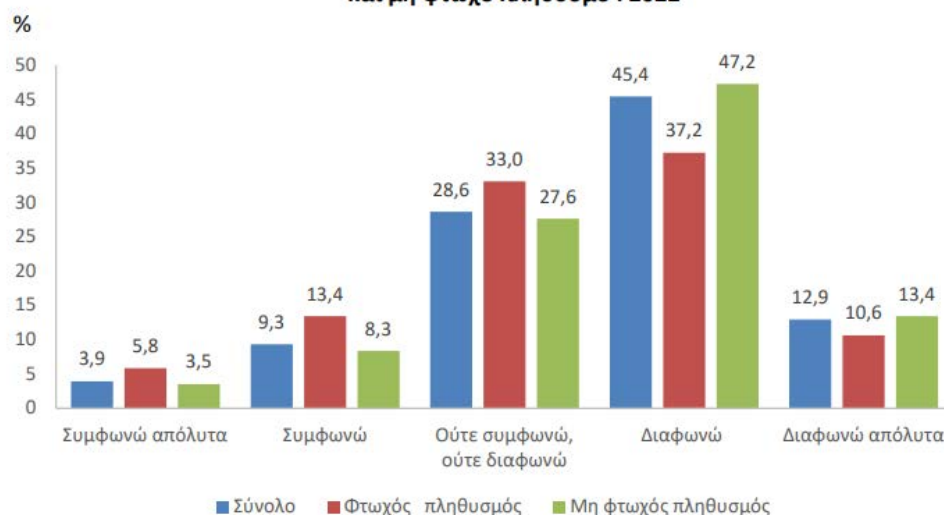
<https://www.statistics.gr/statistics/eco>

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

<https://www.statistics.gr/statistics/eco>

Γράφημα Α4. Βαθμός αποκλεισμού από την κοινωνία ηλικίας 16 ετών και άνω, με διάκριση σε φτωχό και μη φτωχό πληθυσμό : 2022

<https://www.statistics.gr/statistics/eco>

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Τα δεδομένα από τη μελέτη αποκάλυψαν τα εξής:

Συνολικά το 5,2% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω εκφράζει ότι είναι απόλυτα ικανοποιημένο με τη ζωή του, ενώ το 1,1% δηλώνει ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο.

Σημαντική μερίδα του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω, συγκεκριμένα το 56,8%, εκφράζει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης από τη ζωή του, βαθμολογώντας την μεταξύ 7 και 9 σε μια κλίμακα. Επίπεδο ικανοποίησης ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω σχετικά με τη ζωή τους. Ένα σημαντικό μέρος του οικονομικά μειονεκτούντος πληθυσμού, συγκεκριμένα το 70,2%, αναφέρει ότι είτε δεν αισθάνεται καθόλου είτε είναι κάπως ικανοποιημένο (σε κλίμακα από το 0 έως το 4) με την οικονομική του κατάσταση. Αντίθετα, μόνο το 25,9% όσων δεν θεωρούνται φτωχοί εκφράζουν παρόμοια συναισθήματα. Επιπλέον, μόλις το 2,3% του μη φτωχού πληθυσμού δηλώνει ότι είναι απόλυτα ικανοποιημένος με την οικονομική του κατάσταση. (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

Συνολικά το 33,1% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω δηλώνουν πολύ ικανοποιημένοι (σε κλίμακα από 7 έως 9) με τον τρόπο που χρησιμοποιούν το χρόνο τους, ενώ το 59,0% εκφράζει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης από τις προσωπικές του σχέσεις. Περίπου το 1,5% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι ένιωθαν μοναξιά κατά τις τέσσερις εβδομάδες πριν από τη συνέντευξη. Συγκριτικά, το ποσοστό αυτό είναι 2,3% τόσο για τους φτωχούς όσο και για τους μη φτωχούς πληθυσμούς, ενώ το 1,3% αντικατοπτρίζει το ευρύτερο πλαίσιο. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, το 17,1% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι αισθάνονται χαρούμενοι όλη την ώρα τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες. Όταν εξετάζουμε συγκεκριμένες ομάδες, το 14,1% όσων ταξινομούνται ως φτωχοί και το 17,8% όσων θεωρούνται μη φτωχοί εξέφρασαν παρόμοια συναισθήματα ευτυχίας.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, το 55,1% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι δεν αισθάνονταν καθόλου μοναξιά τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες πριν από τη συνέντευξη. Κατά την εξέταση των στοιχείων για διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές ομάδες, το 47,8% του φτωχού πληθυσμού και το 56,8% του μη φτωχού πληθυσμού ανέφεραν ότι δεν είχαν αισθήματα μοναξιάς κατά την ίδια περίοδο. Σύμφωνα με τα δεδομένα, το 3,5% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι δεν ένιωσαν συναισθήματα ευτυχίας τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες. Το ποσοστό αυτό έρχεται σε αντίθεση με το 5,0% του πληθυσμού που ταξινομείται ως φτωχός και το 3,1% αυτών που θεωρούνται μη φτωχοί. (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

Η βοήθεια από την οικογένεια και τους φίλους μπορεί να είναι μια κρίσιμη πηγή υποστήριξης σε δύσκολους καιρούς.

Σύμφωνα με τα δεδομένα, το 88,2% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω αναφέρουν ότι έχουν κάποιον στον οποίο μπορούν να απευθυνθούν για ηθική, υλική και οικονομική υποστήριξη. Το ποσοστό αυτό είναι ελαφρώς χαμηλότερο για όσους ανήκουν στον φτωχότερο πληθυσμό, στο 85,5%, σε σύγκριση με 88,8% για εκείνους που δεν ταξινομούνται ως φτωχοί. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, το 13,2% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω αναφέρουν ότι αισθάνονται κοινωνικά αποκλεισμένοι ή απομονωμένοι, εκφράζοντας είτε ισχυρή συμφωνία είτε συμφωνία με αυτό το συναίσθημα. Σημειωτέον, το ποσοστό αυτό ποικίλλει μεταξύ των διαφόρων κοινωνικοοικονομικών ομάδων, με το 19,2% αυτών που ταξινομούνται ως φτωχοί και το 11,8% εκείνων που δεν βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας να δείχνουν παρόμοια συναισθήματα. (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

Κοινωνική και πολιτική συμμετοχή

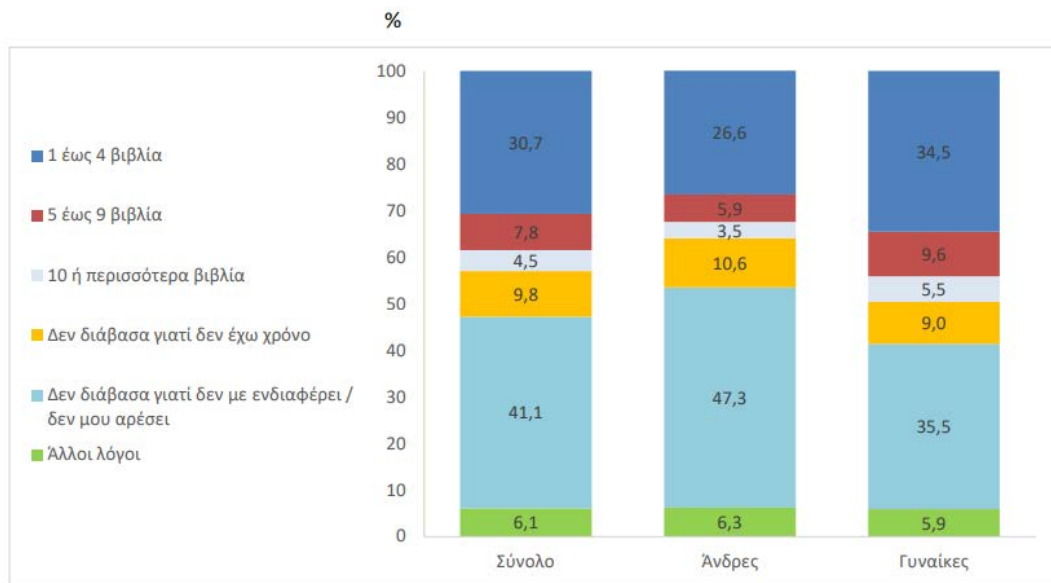
Γράφημα Β1. Συχνότητα εξάσκησης δραστηριοτήτων, όπως μουσική, τραγούδι, χορό, θέατρο, φωτογραφία κ.λπ.: 2022

<https://www.statistics.gr/statistics/eco>

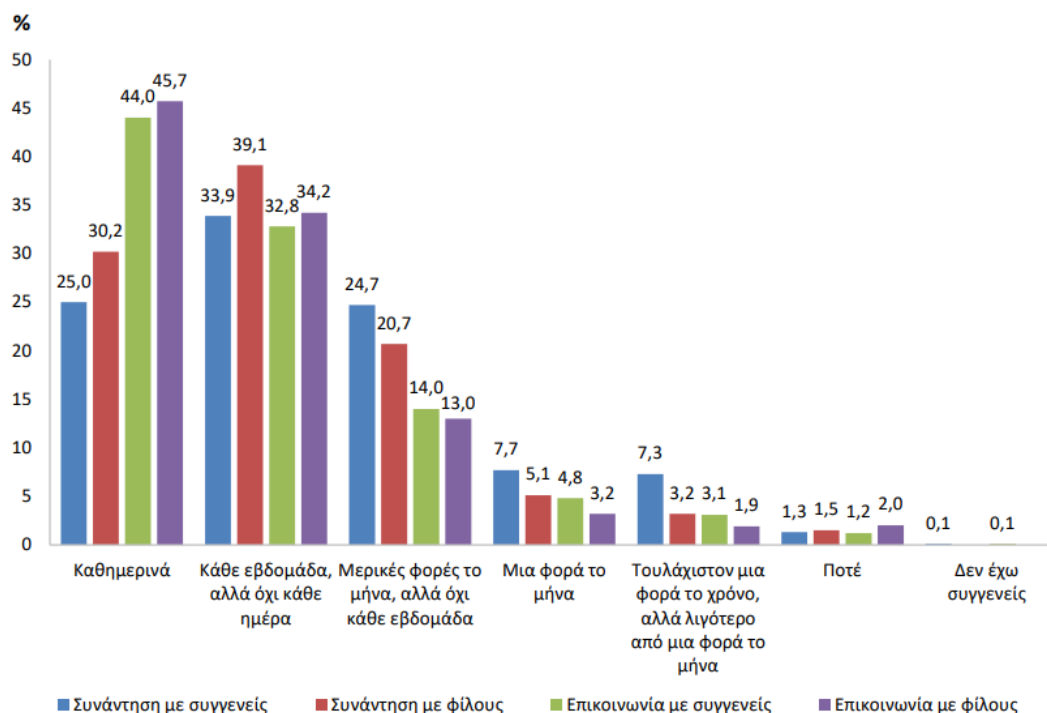
Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Γράφημα Β2. Αριθμός βιβλίων που διάβασαν ανά φύλο, κατά τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες: 2022

<https://www.statistics.gr/statistics/eco>

Γράφημα Β3. Συνάντηση και επικοινωνία με συγγενείς και φίλους, κατά τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες: 2022

<https://www.statistics.gr/statistics/eco>

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Σύμφωνα με τα στοιχεία, το 20,8% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι επισκέφτηκαν τον κινηματογράφο έως και τρεις φορές τον περασμένο χρόνο, ενώ το 5,7% παρακολούθησαν περισσότερες από τρεις φορές. Επιπλέον, το 23,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι επέλεξαν να μην πάνε στον κινηματογράφο καθώς προτιμούν να παρακολουθούν ταινίες στην τηλεόραση, στο διαδίκτυο ή μέσω άλλων πλατφορμών. Επιπλέον, το 12,0% ανέφερε ότι η απόφασή του επηρεάστηκε από ανησυχίες που σχετίζονται με την πανδημία.

Το 22,7% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι παρακολούθησαν ζωντανές παραστάσεις, όπως θέατρο, όπερα και συναυλίες, έως και τρεις φορές τον περασμένο χρόνο. Επιπλέον, το 5,4% αυτού του πληθυσμού παρακολούθησε αυτές τις εκδηλώσεις περισσότερες από τρεις φορές. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 31,6% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν παρακολούθησε παραστάσεις λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος, ενώ το 13,9% ανέφερε την πανδημία ως λόγο για τη μη συμμετοχή τους. Το 15,2% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε ότι επισκέφθηκε πολιτιστικούς χώρους, όπως μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία και γκαλερί τέχνης, έως και τρεις φορές τον περασμένο χρόνο. Επιπλέον, το 2,7% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι επισκέφτηκε αυτές τις τοποθεσίες περισσότερες από τρεις φορές. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 42,8% του πληθυσμού επέλεξε να μην επισκεφθεί πολιτιστικούς χώρους λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος, ενώ το 12,1% ανέφερε την πανδημία ως λόγο για την απουσία του.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, το 11,1% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι παρακολούθησαν αυτοπροσώπως αθλητικές εκδηλώσεις, είτε διοργανώθηκαν από επαγγελματικούς είτε ερασιτεχνικούς οργανισμούς, έως και τρεις φορές τον περασμένο χρόνο. Επιπλέον, το 5,0% αυτού του πληθυσμού παρακολούθησε τέτοιες εκδηλώσεις περισσότερες από τρεις φορές κατά την ίδια περίοδο. Συνολικά το 47,6% των ατόμων επέλεξε να μην παρακολουθήσει αυτοπροσώπως αθλητικές εκδηλώσεις λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος, ενώ το 8,5% απέφυγε να παρευρεθεί λόγω ανησυχιών σχετικά με την πανδημία. (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

Το 7,0% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι ασχολούνται με κάποια μορφή δημιουργικής δραστηριότητας σε καθημερινή βάση, όπως μουσική, παίζοντας μουσικά όργανα, τραγούδι, χορό, θέατρο, φωτογραφία, ζωγραφική, χειροτεχνία, χαρακτηριστική και ποίηση. Επιπλέον, το 9,3% συμμετέχει σε τέτοιες δραστηριότητες εβδομαδιαία, αν και όχι καθημερινά. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο ότι το 62,2% του πληθυσμού δεν ασχολείται με καμία από αυτές τις δραστηριότητες. (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

Σύμφωνα με πρόσφατες στατιστικές, το 30,7% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι διάβασαν από 1 έως 4 βιβλία το περασμένο έτος, ενώ το 7,8% άρεσε να

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

διαβάζει 5 έως 9 βιβλία και το 4,5% διάβασε τουλάχιστον 10 βιβλία. Επιπλέον, το 9,8% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν διάβασε βιβλία λόγω χρονικών περιορισμών, ενώ το 41,1% δήλωσε ότι είτε δεν ενδιαφέρεται για το διάβασμα είτε απλώς δεν το απολαμβάνει. Το 25,0% των ατόμων ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφεραν ότι αλληλεπιδρούν με τους συγγενείς τους σε καθημερινή βάση, ενώ ένα μικρό ποσοστό 1,3% δήλωσε ότι δεν συναντιέται καθόλου μαζί τους. Επιπλέον, το 30,2% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι αλληλοεπιδρά με τους φίλους τους καθημερινά, ενώ το 1,5% δήλωσε ότι δεν το κάνει ποτέ. Επιπλέον, το 44,0% του πληθυσμού αυτής της ηλικιακής ομάδας δήλωσε ότι επικοινωνεί με τους συγγενείς του καθημερινά, με το 1,2% να δηλώνει ότι δεν επικοινωνεί ποτέ μαζί τους. Τέλος, το 45,7% ανέφερε καθημερινή επικοινωνία με φίλους, ενώ το 2,0% σημείωσε ότι δεν επικοινωνεί καθόλου μαζί τους. (ΕΛΣΤΑΤ, 2022)

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ

Πίνακας Α1.1

Βαθμός ικανοποίησης ατόμων, για το σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω, από:

%

Βαθμός ικανοποίησης	Σύνολο πληθυσμού				
	τη ζωή τους	την οικονομική τους κατάσταση	τη χρήση του χρόνου τους	εμπιστοσύνη στους άλλους	τις προσωπικές τους σχέσεις
Καθόλου	1,1	5,7	5,3	9,2	0,6
1	0,9	2,6	2,4	4,4	0,4
2	1,6	6,4	5,1	8,1	1,3
3	3,2	9,5	8,5	10,2	2,7
4	4,8	9,8	8,9	10,0	4,4
5	11,9	18,3	17,4	17,8	9,1
6	14,5	12,0	14,2	14,1	10,6
7	23,0	16,5	16,2	13,4	18,5
8	23,6	12,7	12,1	9,1	25,0
9	10,2	4,6	4,8	2,9	15,5
Πλήρως	5,2	1,9	5,0	0,8	12,0

Πίνακας Α1.2

Βαθμός ικανοποίησης ατόμων, για το σύνολο του φτωχού πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω, από:

%

Βαθμός ικανοποίησης	Φτωχός πληθυσμός				
	τη ζωή τους	την οικονομική τους κατάσταση	τη χρήση του χρόνου τους	εμπιστοσύνη στους άλλους	τις προσωπικές τους σχέσεις
Καθόλου	1,9	11,7	7,9	10,5	1,0
1	1,9	7,8	3,9	5,3	0,8
2	3,2	16,2	6,7	10,1	2,3
3	5,5	21,0	10,3	10,9	4,5
4	7,0	13,5	9,8	10,2	5,6
5	15,4	19,3	20,7	18,7	11,4
6	17,3	3,6	13,0	13,4	11,7
7	21,5	3,9	12,0	10,4	19,6
8	16,4	2,3	7,7	7,3	20,4
9	6,0	0,6	3,3	2,3	11,7
Πλήρως	3,8	0,0	4,7	0,8	11,0

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Πίνακας Α1.3

Βαθμός ικανοποίησης ατόμων, για το σύνολο του μη φτωχού πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω, από:
%

Βαθμός ικανοποίησης	Μη φτωχός πληθυσμός				
	τη ζωή τους	την οικονομική τους κατάσταση	τη χρήση του χρόνου τους	εμπιστοσύνη στους άλλους	τις προσωπικές τους σχέσεις
Καθόλου	0,9	4,3	4,7	8,9	0,5
1	0,6	1,5	2,1	4,2	0,3
2	1,3	4,2	4,8	7,7	1,1
3	2,7	6,9	8,1	10,0	2,2
4	4,3	9,0	8,7	9,9	4,1
5	11,1	18,1	16,6	17,6	8,6
6	13,9	13,9	14,5	14,2	10,3
7	23,4	19,3	17,1	14,0	18,3
8	25,2	15,0	13,1	9,5	26,0
9	11,1	5,4	5,2	3,0	16,4
Πλήρως	5,5	2,3	5,1	0,8	12,2

Πίνακας Α2.1

Χρονικό διάστημα, κατά τη διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων εβδομάδων, κατά το οποίο τα άτομα δήλωσαν ότι αισθάνονταν:

%

	Σύνολο πληθυσμού				
	Όλο το διάστημα	Το μεγαλύτερο διάστημα	Για κάποιο διάστημα	Για λίγο διάστημα	Καθόλου
Μοναξιά	1,5	5,7	18,1	19,5	55,1
Ευτυχισμένοι	17,1	41,1	27,7	10,6	3,5

Πίνακας Α2.2

Χρονικό διάστημα, κατά τη διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων εβδομάδων, κατά το οποίο τα άτομα δήλωσαν ότι αισθάνονταν:

%

	Φτωχός πληθυσμός				
	Όλο το διάστημα	Το μεγαλύτερο διάστημα	Για κάποιο διάστημα	Για λίγο διάστημα	Καθόλου
Μοναξιά	2,3	8,0	22,8	19,1	47,8
Ευτυχισμένοι	14,1	34,3	32,6	14,0	5,0

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Πίνακας Α2.3

Χρονικό διάστημα, κατά τη διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων εβδομάδων, κατά το οποίο τα άτομα δήλωσαν ότι αισθάνονταν:

%

	Μη φτωχός πληθυσμός				
	Όλο το διάστημα	Το μεγαλύτερο διάστημα	Για κάποιο διάστημα	Για λίγο διάστημα	Καθόλου
Μοναξιά	1,3	5,2	17,1	19,6	56,8
Ευτυχισμένοι	17,8	42,6	26,7	9,8	3,1

Πίνακας Α3

Βοήθεια ηθική, υλική ή οικονομική από άλλους που δεν ζουν στο ίδιο νοικοκυριό, με διάκριση σε φτωχό και μη φτωχό πληθυσμό

%

	Πληθυσμός		
	Σύνολο	Φτωχός πληθυσμός	Μη φτωχός πληθυσμός
Ναι	88,2	85,5	88,8
Όχι	11,8	14,5	11,2

Πίνακας Α4

Αίσθηση αποκλεισμού από την κοινωνία με διάκριση σε φτωχό και μη φτωχό πληθυσμό

%

Αποκλεισμός	Πληθυσμός		
	Σύνολο	Φτωχός πληθυσμός	Μη φτωχός πληθυσμός
Συμφωνώ απόλυτα	3,9	5,8	3,5
Συμφωνώ	9,3	13,4	8,3
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	28,6	33,0	27,6
Διαφωνώ	45,4	37,2	47,2
Διαφωνώ απόλυτα	12,9	10,6	13,4

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Πίνακας Β1

Συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες κατά τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες

%

Συχνότητα	Κινηματογράφος	Παραστάσεις (θέατρο, όπερα, συναυλία κ.λπ.)	Χώροι πολιτισμού (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, κ.λπ.)	Αθλητικές εκδηλώσεις
Μέχρι 3 φορές	20,8	22,7	15,2	11,1
Περισσότερες από 3 φορές	5,7	5,4	2,7	5,0

Πίνακας Β2

Συχνότητα εξάσκησης δραστηριοτήτων, όπως μουσική, τραγούδι, χορό, θέατρο, φωτογραφία κ.λπ.

%

Συχνότητα	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Καθημερινά	7,0	6,8	7,2
Κάθε εβδομάδα, αλλά όχι κάθε ημέρα	9,3	9,0	9,6
Μερικές φορές τον μήνα, αλλά όχι κάθε εβδομάδα	8,2	8,0	8,4
Μια φορά το μήνα	6,2	6,2	6,3
Τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο, αλλά λιγότερο από μια φορά το μήνα	7,1	7,1	7,1
Ποτέ	62,2	62,9	61,5

Πίνακας Β3

Αριθμός βιβλίων που διάβασαν ανά φύλο, κατά τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες

%

Αριθμός βιβλίων	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
1 μέχρι 4 βιβλία	30,7	26,6	34,5
5 μέχρι 9 βιβλία	7,8	5,9	9,6
10 ή περισσότερα βιβλία	4,5	3,5	5,5
Δεν διάβασα γιατί δεν έχω χρόνο	9,8	10,6	9,0
Δεν διάβασα γιατί δεν με ενδιαφέρει / δεν μου αρέσει	41,1	47,3	35,5
Άλλοι λόγοι	6,1	6,3	5,9

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Πίνακας Β4

Συχνότητα συνάντησης και επικοινωνίας με συγγενείς και φίλους

%

Συχνότητα	Συνάντηση με συγγενείς	Συνάντηση με φίλους	Επικοινωνία με συγγενείς	Επικοινωνία με φίλους
Καθημερινά	25,0	30,2	44,0	45,7
Κάθε εβδομάδα, αλλά όχι κάθε ημέρα	33,9	39,1	32,8	34,2
Μερικές φορές το μήνα, αλλά όχι κάθε εβδομάδα	24,7	20,7	14,0	13,0
Μια φορά το μήνα	7,7	5,1	4,8	3,2
Τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, αλλά λιγότερο από μια φορά το μήνα	7,3	3,2	3,1	1,9
Ποτέ	1,3	1,5	1,2	2,0
Δεν έχω συγγενείς	0,1		0,1	

Πίνακας Β5

Συμμετοχή εθελοντικά σε επίσημες κοινωνικές δραστηριότητες

Συμμετοχή σε:	%
Φιλανθρωπική οργάνωση	1,3
Πολιτιστικό οργανισμό	2,3
Αθλητική οργάνωση	1,3
Θρησκευτική οργάνωση	1,1
Άλλο οργανισμό	1,5
Καμία συμμετοχή	92,6

Πίνακας Β6

Συμμετοχή σε άτυπες εθελοντικές οργανώσεις

Συμμετοχή	%
Ναι	6,0
Όχι	94,0

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Πίνακας Β7
Ενεργή συμμετοχή σε πολιτικές δραστηριότητες

Συμμετοχή	%
Ναι	6,3
Όχι, γιατί δεν με ενδιαφέρει	71,5
Όχι, γιατί δεν έχω χρόνο	4,9
Όχι, για άλλο λόγο	17,3

3.5 Η Βιωσιμότητα στην αστική ανάπτυξη της Θεσσαλίας και ανάλογες περιπτώσεις δεικτών βιωσιμότητας που χρησιμοποιούνται

Η **Θεσσαλία** με την ποικιλόμορφη γεωγραφία της, που περιλαμβάνει εύφορες πεδιάδες, βουνά και παράκτιες περιοχές, αποτελεί μια περιοχή με μεγάλες δυνατότητες αλλά και σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της βιωσιμότητας. Η ανάγκη για ισορροπία μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής ευημερίας και περιβαλλοντικής προστασίας είναι πιο επιτακτική από ποτέ.

Ένας πυλώνας της είναι η **Περιβαλλοντική προστασία**. Ειδικότερα, είναι η **γεωργία** που αποτελεί τον βασικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας, ασκώντας μεγάλη πίεση στο περιβάλλον. Η υπερβολική χρήση υδάτινων πόρων για ύδρευση και η εξάντληση του υπογείου υδροφορέα δημιουργούν κινδύνους για την οικολογική ισορροπία. Επιπλέον, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, π.χ. οι παρατεταμένες ξηρασίες και οι πλημμύρες, κάνουν την διαχείριση των φυσικών πόρων ακόμη πιο κρίσιμη.

Ένας δεύτερος πυλώνας είναι η **Αστική Ανάπτυξη** μέσω σχεδίου εφαρμογής **βιώσιμων πόλεων**. Συγκεκριμένα, η Λάρισα, ο Βόλος και τα Τρίκαλα, καλούνται να υιοθετήσουν πολιτικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Η προώθηση των μέσων μαζικής μεταφοράς, η δημιουργία ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων, καθώς και η εφαρμογή πρακτικών κυκλικής οικονομίας είναι μερικά βήματα που μπορούν να συμβάλουν στην μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Η Βιωσιμότητα αποτελεί κεντρικό άξονα για την ανάπτυξη και διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών πόρων σε περιφέρειες όπως η Θεσσαλία. Η επιλογή και η εφαρμογή κατάλληλων δεικτών βιωσιμότητας είναι κρίσιμη για την παρακολούθηση της περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής προόδου, αλλά και για τη χάραξη στρατηγικών που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Στη Θεσσαλία, οι δείκτες βιωσιμότητας που χρησιμοποιούνται επικεντρώνονται στους εξής τομείς:

1. Περιβαλλοντικοί Δείκτες: Οι περιβαλλοντικοί δείκτες στη Θεσσαλία αποσκοπούν στην παρακολούθηση της υγείας των οικοσυστημάτων, της ποιότητας του αέρα, του νερού και της διαχείρισης των αποβλήτων:

- Ποιότητα υδάτων: Μετρήσεις για τα επίπεδα ρύπανσης ποταμών όπως ο Πηνειός και των υδάτινων αποθεμάτων των λιμνών όπως η Κάρλα
- Βιοποικιλότητα: Απογραφή προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, κυρίως σε περιοχές Natura 2000.
- Ενεργειακή κατανάλωση: Μετρήσεις χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας π.χ. τα αιολικά πάρκα στα ορεινά

2. Οικονομικοί Δείκτες: Οι οικονομικοί δείκτες αποτυπώνουν την ανάπτυξη, τη βιωσιμότητα του αγροτικού τομέα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας:

- Αγροτική παραγωγικότητα: Επίδοση στις καλλιέργειες (βαμβάκι, σιτάρι) και εξαγωγές τοπικών προϊόντων
- Αναπτυξιακή διαφοροποίηση: Στήριξη σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που επενδύουν στη βιωσιμότητα
- Τουριστική Ανάπτυξη: Αριθμός επισκεπτών σε περιοχές όπως το Πήλιο, τα Μετέωρα και τον Όλυμπο, με έμφαση στις μορφές εναλλακτικού τουρισμού

3. Κοινωνικοί Δείκτες: Οι κοινωνικοί δείκτες εξετάζουν την ποιότητα ζωής των πολιτών και τη συνοχή της κοινωνίας:

- Δείκτες υγείας: Πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και ποιότητα νοσηλευτικής περίθαλψης
- Εκπαίδευση και κατάρτιση: Συμμετοχή στις εκπαιδευτικές δομές και ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικών με τη βιωσιμότητα, π.χ. **γεωργία ακριβείας**
- Κοινωνική συνοχή: Ενίσχυση ευάλωτων ομάδων και μείωση της ανεργίας

4. Διαχείριση Κινδύνων και Κλιματική Αλλαγή: Η Θεσσαλία είναι ιδιαίτερα ευάλωτη σε φυσικές καταστροφές όπως πλημμύρες και ξηρασίες. Επομένως, δείκτες που σχετίζονται με τη διαχείριση κινδύνων είναι ζωτικής σημασίας:

Διαχείριση υδάτινων πόρων: Έλεγχος αποθεμάτων νερού και υποδομών για πρόληψη πλημμυρών

Ανθεκτικότητα σε ακραία καιρικά φαινόμενα: Παρακολούθηση και μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις καλλιέργειες

Στην Λάρισα, μέσω του ΕΣΠΑ, είχαμε την εξής Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Αναπτυξης με τίτλο «Η ΠΟΛΗ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ» και με προϋπολογισμό Συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 17.564.838 ευρώ (εξ αυτών τα 16εκ. ευρώ είναι από το ΕΤΠΑ και 1.5 εκ. ευρώ από το ΕΚΤ), ως εξής:

1. Επικαιροποίηση χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των έργων, επικαιροποίηση φυσικού αντικειμένου και Π/Υ ορισμένων έργων σύμφωνα με τα στοιχεία ένταξης και υλοποίησης τους στο ΠΕΠΘ, ένταξη Νέων Έργων και Δράσεων, κατάργηση ορισμένων Έργων και Δράσεων που περιλαμβάνονταν στην αρχική έγκριση της ΣΒΑΑ.

2. Έργα Συγχρηματοδότησης ΕΤΠΑ που διαφοροποιούνται στη ΣΒΑΑ :

- Νέο Έργο: «Δημιουργία εκτεταμένου δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατικών διαδρομών (Αιόλου - Βυζαντίου - Ηρ. Πολυτεχνείου)», Π/Υ 3.172.259,77€. Ο Ειδικός Όρος της Απόφασης Ένταξης της συσχετιζόμενης ενταγμένης πράξης στο ΠΕΠΘ με κ.α. ΟΠΣ 5021809, καταργείται.
- Νέο Έργο: «Προμήθεια εξοπλισμού για την κατασκευή Παιδικής Χαράς με αξιοποίηση και αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου εκπαιδευτικών μονάδων», Π/Υ 1.899.347,25€
- Αύξηση φυσικού αντικειμένου και Π/Υ στο έργο «Κέντρο Ανοιχτής Υποστήριξης για παιδιά με σύνδρομο DOWN», σε 934.550,29€. Η ένταξη του πρόσθετου αντικειμένου στο ΠΕΠΘ θα πραγματοποιηθεί με τροποποίηση της ενταγμένης πράξης κ.α. ΟΠΣ 5030627 Π/Υ 167.721,62€.
- Αύξηση φυσικού αντικειμένου και Π/Υ στο έργο «Δημιουργία σημείου πολιτιστικής διασύνδεσης – Γενί Τζαμί», σε 390.224,50€. Η ένταξη του πρόσθετου αντικειμένου στο ΠΕΠΘ θα πραγματοποιηθεί με τροποποίηση της ενταγμένης πράξης κ.α. ΟΠΣ 5030426 Π/Υ 340.664,18€.
- Κατάργηση Έργου: «Αναβάθμιση και Εξοπλισμός Δομής Φιλοξενίας Αστέγων», Π/Υ 200.000,00€.
- Κατάργηση Έργου: «Μετατροπή Παιδικών Χαρών για λειτουργία και για παιδιά ΑΜΕΑ», Π/Υ 50.000,00€.
- Απαλοιφή του Ειδικού Όρου της Απόφασης Ένταξης της ενταγμένης πράξης στο ΠΕΠΘ κ.α. ΟΠΣ 5022251 «Ανάπλαση περιοχής τάφρου I1», που αφορά στην κατασκευή γεφυρών για πεζούς και ποδήλατα στην τάφρο I1.
- Εξειδίκευση Δελτίου Έργου «Ενίσχυση των επιχειρήσεων εντός της περιοχής παρέμβασης της ΣΒΑΑ Λάρισας», Π/Υ 1 εκ.€.

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

- Μείωση Π/Υ ορισμένων εκ των ενταγμένων στο ΠΕΠΘ πράξεων της ΣΒΑΑ, σύμφωνα με τα στοιχεία Ένταξής τους στο Ε.Π.: πράξεις με κ.α. ΟΠΣ 5022251, 5021740, 5023623, 5021809, 5022084 και 5029823.

3. Έργα Συγχρηματοδότησης ΕΚΤ που διαφοροποιούνται στη ΣΒΑΑ :

- Νέα Δράση: «Γραφείο Διευκόλυνσης, ενδυνάμωσης και τεκμηρίωσης της απασχόλησης στην περιοχή παρέμβασης (Job Center) για την προώθηση της Κοινωνικοοικονομικής ένταξης των άνεργων μελών ευπαθών νοικοκυριών που υπόκεινται σε κοινωνικές διακρίσεις», Π/Υ 250.000,0€.
- Νέα Δράση: «Γραφείο Στήριξης Μικροεπιχειρηματικότητας», Π/Υ 192.400,00€.
- Αύξηση φυσικού αντικείμενου και Π/Υ στη Δράση: «Αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων εντός της περιοχής παρέμβασης», σε 887.000,00€ από 530.000,00€ αρχικής έγκρισης, Εξειδίκευση Δράσης για την κατάρτιση επαγγελματιών και εργαζομένων στη Βιώσιμη, Πράσινη και Καινοτόμα επιχειρηματικότητα.
- Κατάργηση Δράσης: «Λειτουργία της Δομής φιλοξενίας αστέγων» Π/Υ 411.428,57€.
- Κατάργηση Δράσης: «Στήριξη της απασχόλησης εντός της περιοχής παρέμβασης» Π/Υ 420.000€.
- Επικαιροποίηση - Εξειδίκευση Δελτίου Δράσης «Ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας εντός της περιοχής παρέμβασης της ΣΒΑΑ Λάρισας», Π/Υ 200.000€.

(ΕΣΠΑ, 2022)

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΛΑΡΙΣΑ

Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Δήμου Λαρισαίων με τίτλο:

«Η ΠΟΛΗ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ» / 1^η ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ 5ος 2022

ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της Περιφερειακής Προστιθέμενης Αξίας.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
3α	-	1.000.000	Ενίσχυση επιχειρήσεων εντός της περιοχής παρέμβασης 1ΒΑΑ Λάρισα	-

ΑΞΟΝΑΣ 2β: Υποδομές στήριξης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
9α Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και τις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μειώνοντας τις ανισότητες όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, προωθώντας την κοινωνική ένταξη μέσω βελτίωσης της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού χαρακτήρα και υπηρεσίες αναψυχής και τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα της κοινότητας	055 Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	1.507.927,52	Βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων στο πλαίσιο δράσεων αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος και βελτίωσης της προσβασιμότητας των εμποδιζόμενων ατόμων	- Μελέτη βελτίωσης προσβασιμότητας ΑμεΑ - Έργα για βελτίωση προσβασιμότητας δημοτικών κτηρίων και κοινοτήτων χωρών - Εξοπλισμός ΚΔΑΠ ΑμεΑ - Κέντρο Ανοχής Υποστήριξης για παιδιά με σύνδρομο DOWN

ΑΞΟΝΑΣ 2α: Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση (ΕΚΤ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
8ν Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	106 Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	887.000	Αναδιοργάνωση επιχειρήσεων εντός της περιοχής παρέμβασης	Αναδιοργάνωση επιχειρήσεων εντός της περιοχής παρέμβασης : Κατάρτιση επαγγελματιών και εργαζομένων στη Βιώσιμη, Πράσινη και Καινοτόμα επιχειρηματικότητα
9ι Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστηριότητας συμμετοχής και τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης	109 Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστηριότητας συμμετοχής και τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης	250.000	Δράσεις ευαισθητοποίησης, συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού και προώθησης στην απασχόληση	Λειτουργία Γραφείου Διεκκίνησης, ενδυνάμωσης και τεκμηρίωσης της απασχόλησης (job center) στην περιοχή παρέμβασης
9ι Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστηριότητας συμμετοχής και τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης	109 Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστηριότητας συμμετοχής και τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης	192.400	Δράσεις προώθησης στην απασχόληση	Λειτουργία Γραφείου στήριξης Μικροεπιχειρηματικότητας στην περιοχή παρέμβασης
9ν Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	113 Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	200.000	Ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας	Επιχορήγηση νέων και υφιστάμενων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας εντός της περιοχής παρέμβασης

ΑΞΟΝΑΣ 3: Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
4ε Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	023 Περιβαλλοντικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση και/ή την αποφυγή εκπομπών αερίου θερμοκηπίου (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας και αποθήκευσης του μεθανίου και κομποστοποίησης)	1.510.332,07	Δίκτυο δρόμων ήπιας κυκλοφορίας	Δρόμοι Ήπιας Κυκλοφορίας
6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπτυξη των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικών εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	023 Περιβαλλοντικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση και/ή την αποφυγή εκπομπών αερίου θερμοκηπίου (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας και αποθήκευσης του μεθανίου και κομποστοποίησης)	2.613.560,92	Ανάπλαση της περιοχής παρέμβασης, έργο ασυνεχών και προώθηση των ήπιων μορφών μετακίνησης	- Σύστημα διαχείρισης πεζοδρόμων - Ανάπλαση περιοχής τάφρου Ι1 - Προμήθεια εξοπλισμού για την κατασκευή Παιδικής Χαράς με αξιοποίηση και αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου εκπαιδευτικών μονάδων - Δημιουργία εκτεταμένου δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατικών διαδρομών (οδός Ιουστινιανού) - Δημιουργία εκτεταμένου δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατικών διαδρομών (Αλάου - Βυζαντίου - Ηρ. Πολυτεχνείου)
	090 Ποδηλατοδρόμοι και μονοπάτια	4.013.393,60		
	094. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	5.390.224,40	Ολοκλήρωση υποδομών πολιτισμού και δημιουργία / ανάδειξη τουριστικού προϊόντος	- Ολοκλήρωση του προσκήνιου πολιτισμού - Δημιουργία σημείου πολιτιστικού διασυνδέσης – Γενί Τζαμί

<https://espa2014-2020.thessalia-espa.gr>

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

Στο Βόλο, μέσω του ΕΣΠΑ, είχαμε την εξής Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Αναπτυξης με τίτλο «**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**» και με προϋπολογισμό Συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 16.437.424 ευρώ (εξ αυτών τα 14εκ. ευρώ είναι από το ΕΤΠΑ και 2.5 εκ. ευρώ από το ΕΚΤ), ως εξής:

- Επικαιροποίηση περιεχομένου Δελτίων δράσεων επιχειρηματικότητας στον Άξονα 1/ Θ.Σ. 3 και Άξονα 2.α / Ε.Π. 8iii και Ε.Π. 9ν, με ένταξή τους για υλοποίηση στις αντίστοιχες οριζόντιες δράσεις – προκηρύξεις του ΠΕΠ.Θ και ως διακριτό μέρος, για ωφελομένους της περιοχής παρέμβασης ΣΒΑΑ.
- Επικαιροποίηση Π/Υ και χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των έργων σύμφωνα με τα στοιχεία ένταξης και υλοποίησής τους στο ΠΕΠ.Θ.

(ΕΣΠΑ, 2022)

ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΒΟΛΟ

Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Δήμου Βόλου με τίτλο:

«ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΒΑΑ)» / 2^η ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ (8ος 2022)

ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της Περιφερειακής Προστιθέμενης Αξίας.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
3α, 3γ, 3δ	-	1.500.000	7. Δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 3 για την περιοχή παρέμβασης της Β.Α.Α. : επιχορήγηση με κεφάλαιο κίνησης στις πληττόμενες από Covid-19 επιχειρήσεις (συμμετοχή σε οριζόντια Πρόσκληση του ΠΕΠΘ "ΑΝΑΞΙΑ II")	-

ΑΞΟΝΑΣ 2B: Υποδομές στήριξης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
9β Παροχή στήριξης για τη φυσική, οικονομική και κοινωνική αναωσόνηση υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών	055 Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	935.578	3. Δράσεις δημιουργίας και αναβάθμισης κοινωνικών υποδομών	- Παρεμβάσεις στις εξωτερικές όψεις και στον περιβάλλοντα χώρο κτηρίου για τη λειτουργία Κέντρου Κοινότητας - Βελτίωση υποδομής γραφείου διευκόλυνσης, ενδυνάμωσης και τεκμηρίωσης της απασχόλησης (Job Center) - Εκσυγχρονισμός εξοπλισμού Κοινωνικών δομών και δομών Απασχόλησης του Δήμου Βόλου στην περιοχή παρέμβασης - Ενισχυτική Συστήματος Κοινωνικής Υποστήριξης και Βελτίωση της προσβασιμότητας στο πολυενοδομικό συγκρότημα του Βόλου

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

ΑΞΟΝΑΣ 2α: Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση (ΕΚΤ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
8iii Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσίων επιχειρήσεων	104 Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των καινοτομικών πολύ μικρών, μικρών και μεσίων επιχειρήσεων	200.000	6. Δράσεις προώθησης της Απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της Κοινωνικής Οικονομίας	• Δημιουργία startups στην κατεύθυνση του Πολιτισμού & Τουρισμού στην περιοχή παρέμβασης
8v Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	106 Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	170.000		• Κατάρτιση σε συστήματα ποιότητας ΜΜΕ και καινοτομίας
9i Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ισών ευκαιριών και της δραστηριότητας συμμετοχής και τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης	109 Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ισών ευκαιριών και της δραστηριότητας συμμετοχής και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας	510.000	5. Δράσεις υποστήριξης και ενδυνάμωσης ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων στη περιοχή παρέμβασης	• Συμβουλευτική-Ενδυνάμωση (ΣΥΥ) ανέργων ευπαθών Ομάδων στην Περιοχή παρέμβασης. • Κατάρτιση ανέργων ευπαθών ομάδων στην ατομική επιχειρηματικότητα • Κατάρτιση ανέργων ευπαθών ομάδων στην κοινωνική επιχειρηματικότητα
		630.568	6. Δράσεις προώθησης της Απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της Κοινωνικής Οικονομίας	• Γραφείο Διευκόλυνσης, ενδυνάμωσης και τεκμηρίωσης της απασχόλησης στην περιοχή παρέμβασης (Job Center) • Γραφείο Πληροφόρησης για το επιχειρείν στην περιοχή παρέμβασης
9ii Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	110 Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	677.910	4. Δράσεις βελτίωσης κοινωνικών υποδομών και ενεργειών του ΟΤΑ για την υποστήριξη της προσβασιμότητας ατόμων που πλήττονται από φτώχεια	• Αλλαγή λειτουργίας Κοινωνικού Κέντρου Αγίων Αναργύρων σε υπηρεσία one stop shop σε θύλακα φτώχειας (Νεάπολη) • Δημιουργία Κοινωνικού Hotspot σε θύλακα φτώχειας (Ξηρόκαμπος) • Λειτουργία Ξενώνα Αστέγων Βόλου
		60.000	6. Δράσεις προώθησης της Απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της Κοινωνικής Οικονομίας	• Συμβουλευτική συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας Γυναικών Ρομά
9v Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	113 Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	247.000	6. Δράσεις προώθησης της Απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της Κοινωνικής Οικονομίας	• Δημιουργία ΚοινΣΕΠ με κατεύθυνση τον Πολιτισμό στην περιοχή παρέμβασης • Υποστήριξη Δημιουργίας ΚοινΣΕΠ με κατεύθυνση τον Πολιτισμό και το Κοινωνικό Θέατρο

ΑΞΟΝΑΣ 3: Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
4ε Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	023 Περιβαλλοντικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση και/ή την αποφυγή εκπομπών αερίου θερμοκηπίου (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας και αποθήκευσης του μεθανίου και κομποστοποίησης)	1.332.946	1. Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	• Επέκταση δικτύου πεζοδρομίων και δρόμων ήπιων κυκλοφοριών στον κεντρικό αστικό ιστό • Μετατροπή της οδού Γαμβέτα και τμήματος της οδού Ερμού σε ήπιες κυκλοφορίες
6ε Ανάλυση δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπτυξη των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	023 Περιβαλλοντικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση και/ή την αποφυγή εκπομπών αερίου θερμοκηπίου (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας και αποθήκευσης του μεθανίου και κομποστοποίησης)	2.458.732		• Επισκευή – ενίσχυση φέροντα οργανισμού και ανακαίνιση του Δημοτικού Θεάτρου • Βελτίωση και Αναβάθμιση ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, οπτικοακουστικών συστημάτων, σκηνής και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου Δημοτικού Θεάτρου • Ανάπλαση περιοχής του Παλαιού Λιμεναρχείου στα «Παλαιά» του Βόλου • Διαμόρφωση δημοτικού χώρου στη συμβολή των οδών Μαιάνδρου και Καισαρείας • Διαμόρφωση πλατείας Πανεπιστημίου • Παρέμβαση στην οδό Μαιάνδρου με δημιουργία θέσεων πάρκινγκ και διαπλάτυνση του πεζοδρομίου • Επέκταση δικτύου ποδηλατοδρόμων στον αστικό ιστό Βόλου – Νέας Ιωνίας • Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αυτόματης διάθεσης ποδηλάτων • Ανάπλαση πλατείας Γερμανικών και δημιουργία παιδικής χαράς προσβάσιμη σε όλους • Κατασκευή κυκλικού κόμβου στη διασταύρωση των οδών Αναπαύσεως και Μαιάνδρου για κυκλοφοριακές παρεμβάσεις στο Δήμο Βόλου
	090 Ποδηλατοδρόμοι και μονοπάτια	1.023.580	2. Δράσεις βελτίωσης της κινητικότητας και αναβάθμισης του αστικού Περιβάλλοντος	
	094 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	6.691.110		

<https://espa2014-2020.thessalia-espa.gr>

Στα Τρίκαλα, μέσω του ΕΣΠΑ, είχαμε την εξής Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης με τίτλο «**ΤΡΙΚΑΛΑ – ΜΙΑ ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΛΗ – ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΤΙΣ ΟΧΘΕΣ ΤΟΥ ΛΗΘΑΙΟΥ**» και με προϋπολογισμό Συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 7.324.572 ευρώ (εξ αυτών τα 6,35εκ. ευρώ είναι από το ΕΤΠΑ και 975 χιλ. ευρώ από το ΕΚΤ), ως εξής:

1. Επικαιροποίηση περιεχομένου Δελτίων δράσεων επιχειρηματικότητας στον Άξονα 1/Θ.Σ. 3 και Άξονα 2.α / Ε.Π. 8iii, 8v και 9v, με ένταξή τους για υλοποίηση στις αντίστοιχες οριζόντιες δράσεις – προκηρύξεις του ΠΕΠ.Θ και ως διακριτό μέρος, για ωφελούμενους της περιοχής παρέμβασης ΣΒΑΑ.

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

2. Επικαιροποίηση Π/Υ και χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των έργων σύμφωνα με τα στοιχεία ένταξης και υλοποίησής τους στο ΠΕΠ.Θ.

3. Κατάργηση Έργου: «Τοπικό Σχέδιο Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών/Προσφύγων», Π/Υ 13.000,00€.

(ΕΣΠΑ, 2022)

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΡΙΚΑΛΑ

Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Δήμου Τρικαίων

με τίτλο: «ΤΡΙΚΑΛΑ – ΜΙΑ ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΛΗ - ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΤΙΣ ΟΧΘΕΣ ΤΟΥ ΛΗΘΑΙΟΥ» / 1^ο ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ 8ος 2022

ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της Περιφερειακής Προστιθέμενης Αξίας.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
3α	-	1.000.000	Ενίσχυση των ΠΜΕ και ΜΜΕ εντός της περιοχής υλοποίησης της ΣΒΑΑ/ συμμετοχή στην δράση του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 «Ενίσχυση μικρών και πολύ μικρών Επιχειρήσεων που επλήγησαν από τον Covid-19 στη Θεσσαλία - ΑΝΑΣΑ II»	-

ΑΞΟΝΑΣ 3: Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπλαση των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποθαμβωμένων περιβαλλοντικών εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	023 Περιβαλλοντικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση και/ή την αποφυγή εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας και αποθήκευσης του μεθανίου και κομποστοποίησης)	4.939.287,50	Δράσεις Αισθητικής Ανάπλασης & Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης για τη βελτίωση του Αστικού Περιβάλλοντος της Περιοχής Παρέμβασης – Ανάδειξη Χαρακτηριστικών Τοποσημών της Πόλης των Τρικαίων.	- Ανάπλαση της πλατείας Ηρώων Πολυτεχνείου και της πλατείας Εθνικής Αντίστασης της πόλης των Τρικαίων. - Ανάπλαση Παράθιας Ζώνης Ληθαίου Ποταμού, κατά μήκος της κοίτης του, εντός του Σχεδίου Πόλης. - Περιβαλλοντική & Αισθητική Αναβάθμιση Νότιας Εισόδου Πόλης. - Επέκταση, Αναβάθμιση Πεζοδρομίων & Δημιουργία Κυκλικών Κόμβων. - Ανάπλαση δημοτικού Skate Park στο Χώρο του Στρατοπέδου Παπαστάθη & δημιουργία πάρκου εναλλακτικών δραστηριοτήτων.
	090 Ποδηλατοδρόμοι και μονοπάτια	410.264,75	Δημιουργία Εκτεταμένου Δικτύου Ποδηλατοδρόμων.	Δημιουργία Εκτεταμένου Δικτύου Ποδηλατοδρόμων.

ΑΞΟΝΑΣ 2α: Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση (ΕΚΤ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
8iii Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	104 Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των καινοτομικών πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	145.000	Στήριξη της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης και της αυτοαπασχόλησης εντός της περιοχής εφαρμογής της ΣΒΑΑ του Δ. Τρικαίων /συμμετοχή στην δράση του ΠΕΠ Θ 2014-2020 «Ενίσχυση της ίδρυσης επιχειρήσεων – αυτοαπασχόληση για ανέργους».	Στήριξη της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης και της αυτοαπασχόλησης εντός της περιοχής εφαρμογής της ΣΒΑΑ του Δ. Τρικαίων
8ν Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	106 Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	135.000	Αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων εντός της περιοχής εφαρμογής της ΣΒΑΑ του Δ. Τρικαίων / συμμετοχή σε οριζόντια δράση του ΠΕΠ Θ 2014-2020	Αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων εντός της περιοχής εφαρμογής της ΣΒΑΑ του Δ. Τρικαίων
9ν Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	113 Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	160.000	Ενίσχυση της Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας στην περιοχή παρέμβασης (πόλη Τρικαίων) / συμμετοχή στην δράση του ΠΕΠ Θ 2014-2020 «Επιχορήγηση νέων και υφιστάμενων φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας(ΚΑΛΟ)»	Ενίσχυση της Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας
9iv Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	112 Ενίσχυση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	201.500	Λειτουργία Κοινωνικού Εστιατορίου & Ανοικτού Κέντρου Ημέρας Αστέγων	Λειτουργία Κοινωνικού Εστιατορίου
9iii Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	110 Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	216.320	Λειτουργία Ανοικτού Κέντρου Ημέρας Αστέγων	Λειτουργία Ανοικτού Κέντρου Ημέρας Αστέγων
9ii Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	110 Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	117.200	Λειτουργία Κέντρου Ένταξης Μεταναστών, ως Παράρτημα στο Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Τρικαίων	- Λειτουργία Κέντρου Ένταξης Μεταναστών, ως Παράρτημα στο Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Τρικαίων - Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, πρόληψης.

<https://espa2014-2020.thessalia-espa.gr>

Στην Καρδίτσα, μέσω του ΕΣΠΑ, είχαμε την εξής Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης με τίτλο «**ΚΑΡΔΙΤΣΑ, ΠΟΛΗ ΝΑ ΖΕΙΣ**» και με προϋπολογισμό Συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 7.324.572 ευρώ (εξ αυτών τα 6,35εκ. ευρώ είναι από το ΕΤΠΑ και 975 χιλ. ευρώ από το ΕΚΤ), ως εξής:

1. Επικαιροποίηση χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των έργων, επικαιροποίηση φυσικού αντικείμενου ή και Π/Υ ορισμένων έργων σύμφωνα με τα στοιχεία Ένταξης / Συμβασιοποίησής τους στο ΠΕΠΘ, ένταξη ορισμένων Νέων Έργων

και Δράσεων, κατάργηση ορισμένων Έργων και Δράσεων που περιλαμβάνονταν στην αρχική έγκριση της ΣΒΑΑ.

2. Έργα Συγχρηματοδότησης ΕΤΠΑ που διαφοροποιούνται στη ΣΒΑΑ:

α) Τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της ενταγμένης πράξης κ.α. ΟΠΣ 5060688 «Διαμόρφωση και περιβαλλοντική ανάδειξη κοινόχρηστων χώρων στις γειτονιές της Καρδίτσας», με νέο Π/Υ 1.493.000€. Ο Ειδικός Όρος της ενταγμένης πράξης ως προς την κάλυψη με πόρους του Δήμου συμπληρωματικών εργασιών για την πράξη, καταργείται, καθώς αυτές ενσωματώνονται με την παρούσα Επικαιροποίηση στο αναθεωρημένο Τεχνικό Δελτίο πράξης της Στρατηγικής ΒΑΑ. Η τροποποίηση του αντικείμενου στο ΠΕΠΘ θα πραγματοποιηθεί με Τροποποίηση της Ενταγμένης Πράξης και απαλοιφή του σχετικού Ειδικού Όρου.

β) Νέο Έργο: «Αισθητική, Περιβαλλοντική και Βιοκλιματική Αναβάθμιση της Πλατείας Δικαστηρίων στο Δήμο Καρδίτσας», με Π/Υ 1.640.000€.

γ) Κατάργηση Έργου: «Περιβαλλοντική Αναβάθμιση και Ενοποίηση δημόσιου χώρου στο Δημοτικό Στάδιο Καρδίτσας», Π/Υ 900.000€.

δ) Επικαιροποίηση - Εξειδίκευση Δελτίου Δράσης : «Ενίσχυση επιχειρήσεων εντός της περιοχής παρέμβασης», στην Ε.Π. 3.α / Θ.Σ. 3 Άξονα 1 του ΠΕΠ.Θ, Π/Υ 1 εκ.€, με ένταξη της στην οριζόντια δράση – Πρόσκληση του ΠΕΠ.Θ «Ενίσχυση μικρών και πολύ μικρών Επιχειρήσεων που επλήγησαν από τον Covid-19 στη Θεσσαλία - ΑΝΑΣΑ ΙΙ» και ως διακριτό μέρος, για ωφελούμενους της περιοχής παρέμβασης ΣΒΑΑ.

3. Έργα Συγχρηματοδότησης ΕΚΤ που διαφοροποιούνται στη ΣΒΑΑ:

α) Κατάργηση Δράσης: «Δαπάνες λειτουργίας υποστηριζόμενων διαμερισμάτων για αστέγους», Π/Υ 250.000€.

β) Επικαιροποίηση - Εξειδίκευση Δελτίων Δράσεων : - «Δημιουργία αυτοαπασχόλησης / start ups επιχειρήσεων κατά προτεραιότητα στους επιλεγμένους τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης από άνεργους νέους και γυναίκες» , Π/Υ 225.000€ και - «Δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων και επαγγελματική ενσωμάτωση στην κοινωνική & αλληλέγγυο οικονομία», Π/Υ 225.000€ , με ένταξη τους για υλοποίηση στις αντίστοιχες οριζόντιες δράσεις – προκηρύξεις του ΠΕΠ.Θ και ως διακριτό μέρος, για ωφελούμενους της περιοχής παρέμβασης ΣΒΑΑ.

γ) Μείωση του Π/Υ της δράσης «Δαπάνες λειτουργίας Θεοδωρίδειου Κέντρου "Ορίζοντες"» σε 175.000€.

(ΕΣΠΑ, 2022)

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑ

Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Δήμου Καρδίτσας με τίτλο: «ΚΑΡΔΙΤΣΑ, ΠΟΛΗ ΝΑ ΖΕΙΣ» / 1^η ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ Βος 2022

ΑΞΟΝΑΣ 1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της Περιφερειακής Προστιθέμενης Αξίας.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
3α	-	1.000.000,00	Ενίσχυση επιχειρήσεων εντός της περιοχής παρέμβασης / συμμετοχή στην ορίζοντα δράση του ΠΕΠ.Θ «Ενίσχυση μικρών/πολύ μικρών Επιχειρήσεων που επλήγησαν από τον Covid-19 στη Θεσσαλία-ΑΝΑΤΑ II»	-

ΑΞΟΝΑΣ 3: Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
4ε Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	013 Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης & υποστηρικτικά μέτρα	573.316,04	Δράσεις μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής Δράση Εξοικονόμησης Ενέργειας	- Μετατροπή της οδού Χαρίτου σε οδό ήπιας κυκλοφορίας - Ενεργειακή και αισθητική αναβάθμιση δικτύου δημοτικού φωτισμού στην Καρδίτσα (λόγω υφιστάμενης υπαγευσισίας)
6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπλαση των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικών εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	023 Περιβαλλοντικά μέτρα που στοχεύουν στη μείωση και/ή την αποφυγή εκπομπών αερίου θερμοκηπίου (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας και αποθήκευσης του μεθανίου και κομποστοποίησης)	3.783.000,00	Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ανάδειξη κοινόχρηστων χώρων και βελτίωση προσβασιμότητας	- Περιβαλλοντική αναβάθμιση Περιβάλλοντος χώρου νέου Δημαρχείου και αισθητική σύνδεση με άλλους Παισιούλου - Διαμόρφωση και περιβαλλοντική ανάδειξη κοινόχρηστων χώρων στις γειτονίες της Καρδίτσας - Παραβίβαση βελτίωσης προσβασιμότητας και ασφάλειας στα σχολικά συγκροτήματα - Αισθητική, Περιβαλλοντική και Βιοκλιματική Αναβάθμιση της Πλατείας Δικαστηρίων του Δήμου Καρδίτσας
	090 Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	1.014.814,25	Δράσεις διευκόλυνσης χρήσης ποδηλάτου	- Διαμόρφωση Ποδηλατόδρομου στην οδό Ηρώων Πολυτεχνείου - Αναβάθμιση συστήματος διαχείρισης και επέκταση χρήσης κοινόχρηστων ποδηλάτων - Επέκταση του δικτύου των ποδηλατοδρόμων με έργα χαμηλού κόστους

ΑΞΟΝΑΣ 2β: Υποδομές στήριξης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού (ΕΤΠΑ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
9α Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και τις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μελώνοντας τις ανισότητες όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, προωθώντας την κοινωνική ένταξη μέσω βελτίωσης της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού χαρακτήρα και υπηρεσίες αναζήτησης και τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα της κοινότητας	055 Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	1.112.606,66	Δράσεις δημιουργίας και αναβάθμισης κοινωνικών υποδομών	- Κατασκευή κτιρίου και προμήθεια εξοπλισμού για πολυχώρο κοινωνικής αλληλεγγύης (κοινωνικό παντοπωλείο & δομή υποστηρίξιμων διαμερισμάτων) - Παραβίβαση βελτίωσης προσβασιμότητας για ΑμεΑ
9β Παροχή στήριξης για τη φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών		49.997,00	Στήριξη λειτουργίας κοινωνικών δομών	Εκσυγχρονισμός εξοπλισμού Δημοτικών Παιδικών Βιβλιοθηκών στην περιοχή παρέμβασης

ΑΞΟΝΑΣ 2α: Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση (ΕΚΤ)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ενδεικτική κατανομή)	ΔΡΑΣΗ	ΠΡΑΞΕΙΣ
8iii Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	104 Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των καινοτομικών πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	318.150,00	Προώθηση της απασχόλησης της επιχειρηματικότητας και της Κοινωνικής Οικονομίας Στήριξη της απασχόλησης εντός της περιοχής παρέμβασης	- Προμήθεια εξοπλισμού & λειτουργία "δομής υποστήριξης της δικτύωσης, συμβουλευτικής και της επιχειρηματικής εκκίνησης νέων και μελών ευπαθών κοινωνικών ομάδων" - Δημιουργία αυτοαπασχόλησης / start ups επιχειρήσεων κατά προτεραιότητα στους επιλεγμένους τομείς της στρατηγικής έξιπης εξειδίκευσης από άνεργους νέους και γυναίκες / συμμετοχή στη δράση του ΠΕΠ.Θ «Ενίσχυση της ίδρυσης επιχειρήσεων – αυτοαπασχόληση για άνεργους»
9iii Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση των ίσων ευκαιριών	111 Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση των ίσων ευκαιριών	280.200,75	Υποστήριξη και ενδυνάμωση ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων στην περιοχή παρέμβασης	- Δαπάνες λειτουργίας Θεοδωρίδου Κέντρου "Ορίζοντες" - Δαπάνες λειτουργίας παιδικών βιβλιοθηκών για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

9ν Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	113 Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	225.000,00	Ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας	Δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων και επαγγελματική ενσωμάτωση στην κοινωνική & αλληλέγγυο οικονομία / συμμετοχή στη δράση του ΠΕΠ.Θ «Επαρμόγηση νέων και υφιστάμενων φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας(ΚΑΛΟ)»
---	--	------------	------------------------------------	--

<https://espa2014-2020.thessalia-espa.gr>

4. ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (URBAN HOLISTIC RESILIENCE INDEX – UHRI): Ο ΝΕΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

4.1 Τι είναι ο Δείκτης Ολιστικής Αστικής Ανθεκτικότητας

Ένας νέος δείκτης βιωσιμότητας για την αστική ανάπτυξη της Θεσσαλίας που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί τώρα αλλά και για μελλοντικές χρήσεις είναι ο **Δείκτης Ολιστικής Αστικής Ανθεκτικότητας (Urban Holistic Resilience Index)**. Αυτός ο δείκτης θα μπορεί να μετρά την ικανότητα μια πόλης να αναπτύσσεται βιώσιμα, λαμβάνοντας υπόψη μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που ενσωματώνει περιβαλλοντικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και οικονομικά στοιχεία.

Όπως είπαμε και πριν, είναι ένα εργαλείο που αξιολογεί την ικανότητα των πόλεων να αντέχουν, να προσαρμόζονται και να ανακάμπτουν από διάφορες κρίσεις, όπως φυσικές καταστροφές και κοινωνικές ή οικονομικές αναταράξεις. Η μέτρηση αυτού του δείκτη περιλαμβάνει τη χρήση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων για διάφορους τομείς της αστικής ζωής.

4.1.1 Βασικοί Πυλώνες Μέτρησης

Ο δείκτης, συνήθως, βασίζεται σε 4-5 πυλώνες, οι οποίοι απαρτίζονται ως εξής:

1. **Κοινωνική Ανθεκτικότητα:** Ισότητα πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες (υγεία, παιδεία, στέγαση). Επίπεδο κοινωνικής συνοχής και συμμετοχής των πολιτών. Δυνατότητες για διαχείριση κρίσεων από την κοινότητα και οποιαδήποτε κοινότητα
2. **Οικονομική Ανθεκτικότητα:** Διαφοροποίηση της οικονομίας. Επίπεδο ανεργίας και εισοδηματική ανισότητα. Αντοχή των τοπικών επιχειρήσεων σε κρίσεις
3. **Περιβαλλοντική Ανθεκτικότητα:** Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Υποδομές διαχείρισης φυσικών καταστροφών.
4. **Υποδομές και Τεχνολογία:** Αντοχή των αστικών υποδομών (μεταφορές, ενέργεια, ύδρευση). Υιοθέτηση «έξυπνων» τεχνολογιών για διαχείριση κρίσεων. Επάρκεια σε κρίσιμες υποδομές.
5. **Διακυβέρνηση και Πολιτική Συμμετοχή:** Ικανότητα λήψης αποφάσεων και διαφάνεια διαχείρισης αυτών μέσω αποτελεσμάτων. Δυνατότητες συντονισμού των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων. Εμπλοκή πολιτών στη χάραξη πολιτικών.

4.1.2 Δείκτες και Μετρήσεις

Εδώ θα χρησιμοποιήσουμε τους παραπάνω πυλώνες αναλύοντας συγκεκριμένους ειδικούς δείκτες μέσω ενός πίνακα που έφτιαξα προσωπικά:

ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΕΤΡΗΣΙΜ Α ΔΕΔΟΜΕΝΑ (1)	ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚ Η ΚΛΙΜΑΚΑ (2)	ΠΥΛΩΝΑΣ (3)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (4)=(1)+(2)+(3)
ΚΟΙΝΩΝΙΑ	Ποσοστά φτώχειας, εκπαίδευσης και προσδόκιμου ζωής	Π.Χ. 0-1	Κοινωνική Ανθεκτικότητα	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) ανά κάτοικο και ανεργία	Π.Χ. 0-1	Οικονομική Ανθεκτικότητα	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Ποσοστά ανακύκλωσης και εκπομπές CO ₂	Π.Χ. 0-1	Περιβαλλοντική Ανθεκτικότητα	
ΥΠΟΔΟΜΕΣ	Αριθμός δημοσίων μέσων μεταφοράς ανά κάτοικο και ανθεκτικότητα κτιρίων	Π.Χ. 0-1	Υποδομές και Τεχνολογία	
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	Επίπεδα διαφθοράς και διαθεσιμότητα σχεδίων πολιτικής προστασίας	Π.Χ. 0-1	Διακυβέρνηση και Πολιτική Συμμετοχή	

Έπειτα από την χρήση του δείκτη αυτού, περνάμε και στις ποιες εφαρμογές μπορούν να ασκηθούν μέσω αυτού του δείκτη. Χαρακτηριστικά:

1. **Προγραμματισμός πολιτικών:** Καθοδήγηση στις αποφάσεις για βελτίωση ανθεκτικότητας
2. **Συγκρίσεις πόλεων:** Αξιολόγηση της απόδοσης διαφορετικών πόλεων
3. **Παρακολούθηση Προόδου:** Μέτρηση της προόδου ατόμου χρησιμοποιηθεί ο δείκτης σε μεταγενέστερο χρόνο

Είναι χρήσιμο να προσαρμόζεται ο δείκτης στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει κάθε πόλη.

4.2 Παράγοντες του Δείκτη UHRI στον «χώρο»:

1. Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα:

- Εκπομπές CO₂ ανά κάτοικο
- Ποσοστό αστικής πράσινης κάλυψης (πάρκα, δέντρα, ανοιχτοί χώροι)
- Αποδοτικότητα χρήσης νερού και ενέργειας

2. Κοινωνική ισότητα:

- Πρόσβαση των κατοίκων σε βασικές υπηρεσίες (υγεία, εκπαίδευση, μεταφορές)
- Ποσοστό οικονομικά προσιτής στέγασης
- Επίπεδα συμμετοχής των πολιτών σε αποφάσεις αστικής πολιτικής

3. Οικονομική Βιωσιμότητα:

- Διαφορετικότητα τομέων οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. λιγότερη εξάρτηση από έναν μόνο τομέα)
- Ποσοστό ανεργίας και αναλογίες χαμηλού εισοδήματος
- Υποστήριξη καινοτομίας και βιώσιμων επιχειρήσεων

4. Ανθεκτικότητα στην Κλιματική Αλλαγή:

- Δυνατότητες διαχείρισης φυσικών καταστροφών (πλημμύρες, καύσωνες, σεισμοί)
- Επίπεδο εφαρμογής τεχνολογιών «έξυπνης πόλης» για την πρόληψη προβλημάτων
- Διάρκεια ζωής κρίσιμων υποδομών

5. Πολιτιστική Βιωσιμότητα:

- Διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς σε συνδυασμό με τη σύγχρονη ανάπτυξη
- Υποστήριξη καλλιτεχνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων
- Διαφορετικότητα και ένταξη κοινοτήτων

4.3 Πλεονεκτήματα του Δείκτη UHRI:

1. **Συνολική προσέγγιση:** Αντί να επικεντρώνεται μόνο σε έναν τομέα, αξιολογεί την ισορροπία μεταξύ περιβάλλοντος, κοινωνίας και οικονομίας.
2. **Μετρήσιμα δεδομένα:** Προσδιορίζει σαφή και ποσοτικοποιήσιμα δεδομένα για την παρακολούθηση της προόδου
3. **Ευελιξία:** Μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικά μεγέθη πόλεων ή επίπεδα ανάπτυξης.

Γενικά, μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να παρέχει στις τοπικές αρχές και τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης μια νέα χάραξη πολιτικής και έναν χρήσιμο οδηγό για την προώθηση μιας βιώσιμης, ανθεκτικής και δίκαιης αστικής ανάπτυξης.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η βιωσιμότητα στην Θεσσαλία απαιτεί συλλογική δράση και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Οι τοπικές αρχές, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες πρέπει να συνεργαστούν για να εξασφαλίσουν ένα ισορροπημένο μέλλον, όπου η οικονομική ανάπτυξη θα συμβαδίζει με την περιβαλλοντική ευαισθησία και την κοινωνική ευημερία. Μόνο τότε η Θεσσαλία θα μπορέσει να αποτελέσει πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης για ολόκληρη την Ελλάδα.

Η αστική βιωσιμότητα στη Θεσσαλία αποτελεί ένα κρίσιμο στόχο που απαιτεί ολοκληρωμένη προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους. Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην περιοχή μου δίνουν τη ευκαιρία να παρουσιάσω τις δικές μου εναλλακτικές προτάσεις, με βάση τον κάθε της πυλώνα ξεχωριστά, ως εξής:

1. Περιβαλλοντική Διάσταση

- Οι έντονες κλιματικές αλλαγές, όπως οι πλημμύρες που επηρεάζουν περιοχές όπως ο κάμπος της Θεσσαλίας, αναδεικνύουν την ανάγκη για ενίσχυση των υποδομών = **Η βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων, ιδίως σε σχέση με τον Πηνειό ποταμό, αποτελεί προτεραιότητα.**
- Οι φυσικοί πόροι, όπως οι λίμνες και τα δάση της περιοχής, βρίσκονται κυρίως σε κίνδυνο λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων = **Προστασία και ενσωμάτωση των φυσικών πόρων σε βιώσιμες πρακτικές αστικής ανάπτυξης.**

2. Κοινωνική Διάσταση

- Η ανάπτυξη ανθεκτικών κοινοτήτων που μπορούν να ανταπεξέλθουν σε φυσικές καταστροφές είναι απαραίτητη = **Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών είναι απαραίτητη σε τέτοιες περιπτώσεις**
- Η ισόρροπη ανάπτυξη και η κοινωνική συνοχή = **Η ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ αστικών κέντρων (όπως η Λάρισα και ο Βόλος) και αγροτικών περιοχών**

3. Οικονομική Διάσταση

- Η ενίσχυση της Βιωσιμότητας = **Η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και βιώσιμες μεταφορές**
- Η βελτίωση της απόδοσης της αγροτικής παραγωγής = **Η ενσωμάτωση καινοτόμων μεθόδων και εφαρμογών στην αγροτική παραγωγή, μειώνοντας παράλληλα το περιβαλλοντικό αποτύπωμα**

4. Αστικός Σχεδιασμός

- Η μείωση της εξάρτησης από τα Ι.Χ. = **Η προώθηση μέσων μαζικής μεταφοράς, ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων, βελτιώνοντας ταυτόχρονα μεταγενέστερα και την ποιότητα ζωής του κοινωνικού συνόλου**
- Η ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων και η δημιουργία πράσινων χώρων στις πόλεις αποτελούν κλειδιά για την βιωσιμότητα

Οι δείκτες βιωσιμότητας αποτελούν εργαλείο για τη λήψη αποφάσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι πληροφορίες που παρέχουν μπορούν να συμβάλουν:

- Στη βελτίωση των υποδομών
- Στη διασφάλιση της ισορροπίας ανάπτυξης μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών
- Στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (SDGs) που έχουν θέσει τα Ηνωμένα Έθνη.

Με την κατάλληλη συλλογή και ανάλυση δεδομένων, οι δείκτες αυτοί βοηθούν τη Θεσσαλία να διαχειριστεί αποτελεσματικά τις προκλήσεις και να αξιοποιεί τις ευκαιρίες για μακροχρόνια βιώσιμη ανάπτυξη.

Σαν τελική μου σκέψη, έχω να πω ότι η Θεσσαλία έχει την δυνατότητα να αναδειχθεί ως κορυφαίο πρότυπο βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα, και γιατί όχι και στην Ευρώπη, εφόσον βέβαια υπάρξει συντονισμένη δράση μεταξύ τοπικών αρχών, πολιτών και επιστημονικής κοινότητας. Η αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως τα προγράμματα της Ε.Ε., και η διαρκής παρακολούθηση της προόδου μπορούν να διασφαλίσουν μια ισορροπημένη και ανθεκτική ανάπτυξη.

6. Βιβλιογραφία

- Berrini, M., & Bono, L. (2007). *The Urban Ecosystem Europe Report 2007. An integrated assessment of the sustainability of 32 European cities*. Ambiente Italia-Research Institute.
- Choi, J. H. (2016). *Supporting the measurement of the United Nations' sustainable development goal 11 through the use of national urban information systems and open geospatial technologies: a case study of south Korea*. South Korea: Open Geospatial Data, Software and Standard.
- Churkina, G. (2016). *The role of urbanization in the global carbon cycle*. Frontiers in Ecology and Evolution.
- Economist Intelligence Unit. (2012). *The Green City Index. A summary of the Green City Index research*. Munich: Siemens AG.
- European Environment Information and Observation Network. (2021). *Percentage of total green infrastructure, urban green space, and urban tree cover in the area of EEA-38 capital cities (excluding Liechtenstein)*.
- European Union. (2007). *Leipzig Charter on Sustainable European Cities*. FAOSTAT: Population. Available at: <http://faostat3.fao.org/download/O/OA/E>.
- Grote, R. S. (2016). *Functional traits of urban trees: air pollution mitigation potentia*. Frontiers in Ecology and the Environment,.
- Joas, M. T. (2014). *Informed Cities: Making Research Work for Local Sustainability*. London & New York: London & New York: Routledge.
- Onsgovuk. (2021).
<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/datasets/populationestimatesforukenglandandwalesscotlandandnorthernireland>.
- protagon.gr. (2020). *Πόσο «πράσινη» είναι η πόλη του Γκετεμποργκ*.
- Rivera, M. (2014). *'Glocal' discussion as leverage. Debating urban sustainability in Bogotá*. Journal for Environmental and Sciences.
- Rivera, M., & Lagos, A. (2013). *Establishing a Sustainable Development Goal on Cities*. IASS Policy Brief. Potsdam: IASS.
- Shepherd. (2021). *Cape Town's "Day Zero" drought: Notes on a future history of urban dwelling*. Space and Culture.
- The World Bank. (2021). *World Development Indicators*.
<http://data.worldbank.org/topic/urban-development>.
- Turkstatgovtr. (2021). <http://www.turkstat.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>.

Πράσινη Αστική Ανάπτυξη: Η περίπτωση της Θεσσαλίας στην αστική ανάπτυξη και βιωσιμότητα

- Βιλανου, Χ. (2014). *ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΙ Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΒΑΛΑΣ*.
- ΕΛΣΤΑΤ. (2022). <https://www.statistics.gr/statistics/eco>.
- ΕΣΠΑ. (2022). *ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*. <https://espa.thessalia-espa.gr>.
- Ρογγας, Β. (2023). *ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΠΩΣ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ*. news247.gr/.
- Τριανταφυλλάκη, Δ. (2024). *Green and the city: Ο βιώσιμος προσανατολισμός της Ευρώπης και οι “πράσινες” ελληνικές πόλεις*. businessvoice.gr.
- Υπουργείο Οικονομικών - Ε.Υ.Σ.Τ.Α. (2022). «Ελλάδα 2.0»: 3,6 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης». <https://greece20.gov.gr/>.